Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра германської філології та перекладу

ТЕМА
МОЛОДІЖНА ЛЕКСИКА (СТУДЕНТСЬКИЙ СЛЕНГ) НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ: ШЛЯХИ АНАЛІЗУ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «магістр»
студентки ІІ курсу магістратури
освітньої програми
«Міжкультурна германістика (німецька та англійська мови)»,
спеціальність – 035.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»
Софія Олександрівна ПОНОМАРЕНКО
Науковий керівник:
к.філол.н., проф. Олександр БІЛОУС

«Допущено до захисту»
Протокол засідання
кафедри германської філології та перекладу
протокол № 10 від «16» травня 2024 року
завідувач кафедри _____
к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

КИЇВ
2024

Анотація.

Актуальність дослідження полягає у постійному оновленні та еволюції молодіжної лексики та студентського сленгу(далі МС/СС) українською та німецькою мовами. Ця варіативність обумовлена перманентною взаємодією в комунікативних групах та відповідає потребам сучасності. Дослідження цієї тематики має важливе значення у лінгвістиці, перекладознавстві та культурології, оскільки мова є важливим індикатором соціальних змін та відображає актуальні тренди та цінності кожного з поколінь.

У зв'язку з глобалізацією світу виникає міжкультурна комунікація, а МС/СС, у свою чергу, є важливою складовою цього процесу, демонструючи адаптацію молоді до нових реалій та збереження її унікальності. Об'єктом дослідження є текст твору Генріха Белля «Груповий портрет з дамою» з німецької мови, перекладеного Євгеном Поповичем та Юрієм Лісняком, а предметом слугує соціолінгвістичний аналіз МС/СС цього твору та методи їх перекладу.

Мета роботи полягає у виявленні особливостей використання та перекладу МС/СС українською та німецькою мовами, а також у визначенні шляхів їх аналізу та перекладу. Для досягнення цієї мети встановлено ряд завдань, які включають в себе висвітлення системності МС/СС як проблеми перекладу, дослідження поняття МС/СС, опис способів їх перекладу, аналіз прагматики вживання та вивчення особливостей МС/СС в літературному жанрі.

Підсумовуючи, варто сказати, що МС/СС мають еволюційний характер, постійно відображаючи актуальні соціальні тенденції та культурні явища. У дослідженні було також розглянуто способи перекладу молодіжної лексики та студентського сленгу. Ця лексика часто потребує різноманітних лексичних і граматичних трансформацій під час перекладу. Через відсутність еквівалентів у мові перекладу перекладачі змушені застосовувати різні підходи, як-от антонімічний чи описовий переклад. Крім того, вони часто використовують прийом компенсації, що дозволяє передати стилістичну адекватність тексту.

Таким чином, це дослідження не тільки підкреслює соціокультурну значимість МС/СС як індикаторів сучасних тенденцій, а й демонструє складнощі їх перекладу, зумовлені необхідністю відтворення культурних особливостей і стилістичних елементів оригіналу.

Ключові слова: молодіжна лексика, студентський сленг, субстандартна лексика, соціокультурні тенденції, переклад, лексичні трансформації.

Abstract.

The relevance of the study lies in the constant updating and evolution of youth vocabulary and student slang in Ukrainian and German. This variability is due to the permanent interaction in communicative groups and meets the needs of modern times. The study of this topic is of great importance in linguistics, translation studies and cultural studies, as language is an important indicator of social change and reflects the current trends and values of each generation.

Due to the globalisation of the world, intercultural communication is emerging, and both youth vocabulary and student slang is an important component of this process, demonstrating the adaptation of young people to new realities and preserving their uniqueness. The object of the study is the text of Heinrich Bell's "Group Portrait with a Lady" from the German language, translated by Yevhen Popovych and Yurii Lisniak, and the subject is the sociolinguistic analysis of the MS/SS in this work and the methods of their translation.

The aim of the study is to identify the peculiarities of using and translating youth vocabulary and student slang in Ukrainian and German, as well as to determine the ways of their analysis and translation. To achieve this goal, a number of tasks have been set, including highlighting the systematic nature of youth vocabulary and student slang as a translation problem, studying the concept of youth vocabulary and student slang, describing the ways of translating them, analysing the pragmatics of use and studying the peculiarities of youth vocabulary and student slang in the literary genre.

To summarise, it is worth noting that CU/SS are evolutionary in nature, constantly reflecting current social trends and cultural phenomena. The study also examined the ways of translating youth vocabulary and student slang. This vocabulary often requires various lexical and grammatical transformations during translation. Due to the lack of equivalents in the target language, translators are forced to use different approaches, such as antonymic or descriptive translation. In addition, they often use the

technique of compensation, which allows them to convey the stylistic adequacy of the text.

Thus, this study not only emphasises the socio-cultural significance of youth vocabulary and student slang as indicators of contemporary trends, but also demonstrates the difficulties of translating them due to the need to reproduce the cultural features and stylistic elements of the original.

Key words: youth vocabulary, student slang, substandard vocabulary, socio-cultural trends, translation, lexical transformations.youth vocabulary and student slang.

ЗМІСТ

ВСТУП 8

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗГЛЯД ПОНЯТЬ «МОЛОДІЖНА ЛЕКСИКА» ТА «СТУДЕНСЬКИЙ СЛЕНГ» 13

1.1 Системність використання молодіжної лексики в українській та німецькій мовах як проблема перекладу 13

1.2 Сутність поняття «студентський сленг» як субстандартної лексики17

1.3 Способи перекладу молодіжної лексики та студенського сленгу.... 24

Висновки до першого розділу 29

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ ТА СТУДЕНСЬКОГО СЛЕНГУ 32

2.1 Прагматика вживання та особливості соціологічного компоненту молодіжної лексики та студенського сленгу 32

2.2 Особливості вживання молодіжної лексики та студентського сленгу в поп-культурі 34

Висновки до другого розділу 38

РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ ТА СТУДЕНСЬКОГО СЛЕНГУ В ЛІТЕРАТУРНОМУ ЖАНРІ..... 40

3.1 Особливості вживання та перекладу молодіжної лексики та студентського сленгу в літературному жанрі..... 40

3.2 Особливості перекладу МЛ/СС на прикладі твору Генріха Белля «Груповий портрет з дамою»..... 46

Висновки до третього розділу..... 60

ВИСНОВКИ..... 62

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 67

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ..... 74

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний світ характеризується швидкими змінами в усіх сферах людського життя, які, у свою чергу, не можуть не впливати на мову.

Спілкування оточує людину постійно. Воно необхідне нам для комунікації, запам’ятовування інформації та її відтворення. Словниковий запас має здатність розширюватися упродовж усього нашого життя, а слова та словосполучення часто набувають нових сенсів зі збільшенням частоти їх використання у різних контекстах. Мова це те, що об’єднує, та водночас має здатність розділяти. Саме тому різні групи настільки часто використовують вище згадане задля відчуття єдності з тією чи іншою частиною оточення, створення певної атмосфери, у свою чергу, наділяючи новими змістами раніше вживану лексику та паралельно постійно створюючи нові її елементи. Молодь ж за часту є саме тією рушійною силою прогресу, яка не просто першою прагне змін, а й змінює на своєму шляху усе, що було звичним раніше. Мовлення, будучи відображенням культури та суспільства, динамічно розвивається, адаптуючись до потреб своїх користувачів. Одним з найяскравіших прикладів такої адаптації є формування та розвиток молодіжної лексики та студентського сленгу.

Питання про функціонування молодіжної лексики та студентського сленгу (далі МС/СС), як таких, варіацій їх у німецькій та українській мовах, шляхи аналізу та перекладу цікавили багатьох дослідників. В Німеччині цією проблемою займалися Янніс Андроутсопулос, який зокрема у своїй праці « Від сміливого до казкового. Молодіжна мова в біографії мови « [35] та « Мода, медіа та музика: молодь як мовний експерт» [37] займається вивченням мовної взаємодії в цифровому середовищі, як соціальні медіа впливають на мовні практики молоді, включаючи МЛ/СС та інші неформальні мовні форми, та Клаус Брінкер зосереджує основну увагу на аналізі структури текстів та розмов, а також

їхньому функціонуванню у різних комунікативних контекстах зокрема у праці « Лінгвістика тексту і мовлення. Лінгвістика тексту і розмови»[69], Ерік Патрідж відомий своїми дослідженнями сленгу та неформальної мови, що можуть допомогти у розумінні динаміки мовних змін та ролі сленгу в суспільному житті [64].

Значний внесок у вивчення цієї тематики зробили не лише німецькі діячі та міжнародна наукова спільнота, але й українські дослідники. Проблему МС/СС та соціолінгвістики простежили та дотично аналізували Тамара Кондратюк [8] та Сергій Лук'янчук [10], та ще багато інших зокрема Ірина Пастух [3, 17] та Оксана Христенко [31], Олександр Пономарів [19], Олександр Поздняков [18], Олена Селіванова [20, 21]. Студії з українським МЛ/СС проводяться у відділі соціолінгвістики Інституту української мови НАН України [2].

Їхні дослідження охоплюють широкий спектр питань, від структури та функціонування МЛ/СС до його впливу на ідентичність молоді. Міжнародні дослідження, такі як роботи Дебори Камерон [5] та Пітера Брауна [42] розширюють розуміння цієї тематики, вносячи вклад у глобальний контекст молодіжної культури та комунікації.

Актуальність дослідження зумовлена також тим, що МС/СС як української, так і німецької мов безперервно оновлюється. Варіативність зумовлена постійною взаємодією всередині комунікативних груп та потребами часу.

Таким чином необхідність детального розгляду МС/СС у німецькій та українській мовах випливає з низки факторів, що обумовлюють значний інтерес до цієї тематики у сучасній лінгвістиці, перекладознавстві та культурології. Мова як феномен, що безперервно еволюціонує, відображає динаміку соціальних змін, а молодіжна лексика – це своєрідний індикатор актуальних трендів, змін у цінностях та інтересах певного покоління.

Світ стає все більш глобалізованим, що призводить до змішування культур, ідей та мов. МС/СС як частина цього процесу відіграє важливу роль у

міжкультурній комунікації, демонструючи, як молодь адаптується до нових реалій, водночас зберігаючи свою унікальність.

Специфіка МС/СС ставить перед перекладачами складні завдання, адже необхідно не просто перекласти слово чи вираз, а передати культурний контекст, емоційне забарвлення та специфіку певної соціальної групи. Таким чином, дослідження молодіжної лексики має важливе значення для розвитку методів і підходів у перекладознавстві.

Мета роботи: виявити особливості вживання МС/СС німецької та української мов, визначити шляхи їх аналізу та перекладу.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання:**

- висвітлити системність МС/СС як проблеми перекладу;
- дослідити поняття МС/СС;
- дослідити способи перекладу МС/СС;
- охарактеризувати прагматику вживання МС/СС;
- з'ясувати особливості вживання МС/СС в літературному жанрі та поп–культурі;
- показати різнорідність МС/СС в поп–культурі;
- проаналізувати шляхи перекладу МС/СС обраного твору;
- охарактеризувати виклики, які виникають при перекладі МС/СС та стратегії їх подолання.

Об'єктом дослідження МЛ/СС німецької та української мов.

Предмет дослідження – соціолінгвістичний аналіз МЛ/СС у творі Генріха Белля «Груповий портрет з дамою» перекладеного з німецької мови Євгеном Поповичем (розділ I–III, IX–XIV) та Юрієм Лісняком (розділи IV–VIII) та шляхи їх перекладу.

Наукова новизна магістерської роботи полягає в комплексному аналізі МС/СС німецької та української мов на матеріалі сучасної літератури. Проаналізована специфіка та функції МЛ/СС, виявлено особливості їх вживання

та вплив на формування мовної ідентичності молоді. Також, проаназовано переклад МЛ/СС, що враховує культурні та контекстуальні особливості, що забезпечує збереження автентичності мовного вираження. Результати дослідження розширюють розуміння динаміки молодіжної мовної культури та вносять вагомий вклад у перекладознавство та соціолінгвістику, відкриваючи нові перспективи для подальших наукових розробок у цій галузі.

Зважаючи на специфіку обраної теми, для дослідження залучено такі **методи:**

- перекладацький, за допомогою якого вдалося дослідити та описати явище перекладу, його проблеми та виявити різноманітність та відтінки МЛ/СС в українській та німецькій мовах;
- порівняльний для проведення компаративного аналізу МЛ/СС в обох мовах, виявлення їхніх спільних та відмінних характеристик
- культурологічний та контекстуальний методи дозволили зрозуміти, як культурні та соціальні контексти впливають на формування та використання МЛ/СС;
- прагматичний та психолінгвістичний, за допомогою якого, вдалося проаналізувати значення сленгових виразів, мотивів, мовностилістичних засобів молодіжної лексики.

Матеріалом дослідження є текст твору Генріха Белля «Груповий портрет з дамою» перекладений з німецької мови Євгеном Поповичем (розділ I–III, IX–XIV) та Юрієм Лісняком (розділи IV–VIII).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатку, у кінці подано список використаної літератури та джерел (76 позицій). Повний обсяг дослідження – 74 сторінки. Перший розділ – теоретичний, в соціологічному, теоретичному та естетичному аспектах висвітлено проблему різноманітності вживання МС/СС. Другий – практичний, де проаналізовано прагматику та особливості вживання МС/СС, Третій – практичний, де

проаналізовано проблему перекладу на прикладі одного з творів та можливі шляхи її вирішення.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗГЛЯД ПОНЯТЬ «МОЛОДІЖНА ЛЕКСИКА» ТА «СТУДЕНСЬКИЙ СЛЕНГ»

1.1 Системність використання молодіжної лексики в українській та німецькій мовах як проблема перекладу

У лінгвістиці під молодіжною лексикою розуміють усю сукупність мовних стилів молодих людей, які зустрічаються в молодіжних групах (групах однолітків), сценах, молодіжних середовищах та субкультурах [54].

Так сказано на сайті Товариства німецької мови. Отже, функції молодіжних мовних стилів дуже різні:

– диференціація від старшого покоління та інших молодіжних груп аж до протесту;

– формування власної ідентичності та самопрезентація;

– аспект грайливості, інноваційності;

– емоційне полегшення;

– ефект довіри: комунікація достовірності та автентичності;

– мовна економія (тенденція мови до скорочення та спрощення) [54].

У статті «Молодіжна лексика: стан, особливості вживання та функціонування» автор О. Білоус розглядає роль молодіжної лексики в мові молодих людей. Згідно з дослідженням, молоді люди використовують власну лексику для створення власної ідентичності та диференціації себе від світу дорослих [1, с. 8–16].

Молодіжна лексика також відіграє важливу роль у розвитку комунікативних навичок молодих людей. Знання підліткової лексики допомагає молодим людям легше спілкуватися з однолітками, розуміти їхні наміри та почуття. Однак, на думку автора, молодіжну лексику слід використовувати з обережністю, оскільки вона може призвести до зниження мовної культури та підвищення рівня агресії серед молоді. Отже, молодіжна лексика відіграє важливу роль у розвитку

ідентичності та комунікативної компетентності молодих людей. Водночас її використання має бути свідомим та обмеженим, щоб уникнути негативного впливу на розвиток мовної культури та сприяти збереженню мовної спадщини.

Найважливішими особливостями молодіжної лексики, які відрізняють її від загальної лексики, є наявність сленгу, арготизмів та жаргонізмів. Вони дають змогу молодим людям виражати свої емоції, передавати нетипові ідеї та дивитися на світ інакше, ніж дорослі [1, с. 8–16].

Молодіжна лексика – це жаргон молодих людей, яку можна спостерігати по всьому світу. Молодіжна мова зазвичай використовується лише серед людей одного віку, у так званих групах однолітків, оскільки саме там нова лексика поширюється особливо швидко. Сфера молодіжних мов – це захоплюючий, хоча й не завжди зрозумілий світ. Мова завжди була для молодих людей засобом виокремлення себе зі світу дорослих. Вона завжди давала молодим людям простір для власних, безпомилкових мовних образів і дивних словесних творінь, за допомогою яких вони намагалися відобразити світ так, як вони його сприймають. Основними мотивами є демаркація, самовизначення та пошук ідентичності [44, с. 79].

Поняття молодіжної субкультури тісно пов'язане з молодіжною лексикою. У соціології під молодіжною субкультурою розуміють систему цінностей, норм, моделей поведінки та способу життя, характерних для соціальної спільноти, певною мірою просторово та соціально відокремленої від решти суспільства (в даному випадку – молоді). Передбачається, що в сучасному суспільстві, яке розвивається, молодіжна мова вже не є інструментом протесту, а засобом вираження молодіжної ідентичності [23, с. 235].

Під системністю молодіжної лексики можемо розуміти що молодіжна лексика є не лише набором випадкових слів та висловів, а й має власну внутрішню структуру та правила.

Дослідження системності молодіжної лексики займає важливе місце у лінгвістичних студіях, оскільки молодіжна лексика не просто відображає мовні переваги молодого покоління, а й слугує важливим індикатором соціокультурних змін у суспільстві. Цей сегмент мови, що постійно розвивається та адаптується до потреб та ідентичностей молоді, вимагає глибокого аналізу, щоб зрозуміти не лише його структуру та функціонування, але й вплив, який він має на стандартну мову.

Соціальна роль молоді сприяє, з одного боку, виникненню молодіжних субкультур як певних соціальних просторів, що створюють для людей, рівних за віком, соціальним статусом, родом занять і т. ін. умови для самореалізації та виконання своїх соціальних ролей, а з іншого – виробленню власної специфічної мови на базі рідної [30, с. 218].

Одиницею соціальної диференціації мови є форма існування мови – зрозумілий усім носіям мови різновид її функціонування, що передбачає системну організацію й комунікативно–прагматичну орієнтацію, відповідні до потреб певної сфери спілкування чи застосування [70, с. 324].

Системність у молодіжній лексиці вказує на наявність внутрішньої організації та правил, за якими відбувається вибір та використання сленгу. Вивчення цих аспектів дозволяє лінгвістам виявити закономірності в мові молоді, а також розуміння того, як молодіжна лексика впливає на динаміку мови в цілому. Крім того, аналіз системності молодіжної лексики може виявити, як різні соціальні, культурні та технологічні фактори сприяють розвитку нових слів і виразів.

Значення дослідження молодіжної лексики також полягає в його здатності висвітлювати соціальні відмінності та ідентичності. Вона також досить часто слугує засобом самовираження та групової ідентифікації, дозволяючи молодим людям підкреслити свою відмінність від інших груп суспільства. Це, в свою чергу, підкреслює важливість міжкультурного діалогу та розуміння в контексті

глобалізованого світу, де культурні та мовні обміни стають все більш поширеними.

Розуміння системності молодіжної лексики має важливе практичне застосування в галузі перекладу, а відтворення її аутентичності у літературних та медійних текстах вимагає від перекладачів не тільки знання мови оригіналу, але й глибокого розуміння культурних контекстів та субкультурних особливостей, як от вузькі групові ідентичності, які, у свою чергу, можуть включати специфічні інтереси. Таким чином, дослідження молодіжної лексики стає ключем до ефективної міжкультурної комунікації та перекладу.

Дослідження системності молодіжної лексики не лише відкриває нові горизонти для лінгвістичних досліджень, але й відіграє критичну роль у розумінні соціокультурних динамік, що формують мовні тенденції сучасної молоді.

Молодіжна лексика в українській мові відзначається своєю динамічністю та креативністю. Це відображення не тільки мовної адаптивності, але й засіб самовираження та самоідентифікації молодих людей. Молодіжна лексика часто включає неологізми, запозичення (особливо з англійської), а також унікальні метафори та словотворчі конструкції. слугує «дзеркалом соціальних змін та культурних перетворень у суспільстві» [14, с. 132].

Німецька молодіжна лексика, подібно до української, відображає актуальні культурні та соціальні тренди серед молоді. Вона також характеризується великою кількістю англіцизмів, що свідчить про сильний вплив глобалізації та популярної культури. Крім того, у німецькій молодіжній лексиці помітна тенденція до використання скорочених форм та абревіацій, особливо у цифровому спілкуванні. Німецький молодіжна лексика є відображенням інноватівності та креативності молодого покоління, яке активно використовує соціальні мережі для самовираження [43, с. 1].

А відтак можемо зазначити, що молодіжна лексика не лише служить комунікативними потребами, але й відіграє важливу роль у формуванні

культурної та соціальної ідентичності молоді. Вона є відображенням їхнього бачення світу, відношення до актуальних подій, а також засобом відмежування від старшого покоління та офіційної культури.

Молодіжна лексика часто включає сленг, жаргон, неологізми, а також вирази, що тісно пов'язані з популярною культурою, технологіями та соціальними мережами. Це робить її динамічною та водночас складною для точного відтворення в іншій мові [65, с. 30].

1.2 Сутність поняття «студентський сленг» як субстандартної лексики

Студентський сленг, також відомий як студентська мова, відноситься до специфічної мови або жаргону, що використовується студентами. Ця мова може характеризуватися унікальними виразами, фразами, каламбурами та абревіатурами, які зрозумілі в студентському середовищі. Студентський сленг може змінюватися залежно від часу, місця та соціального середовища і часто слугує для створення спільної ідентичності та почуття приналежності серед студентів [66, с. 2].

Аналіз студентського сленгу тісно переплетений з контекстом сучасної молодіжної субкультури, яку формують особливості освітньої сфери, дозвілля, поведінкові моделі, унікальність модних тенденцій та вподобань, а також повсякденне життя студентів [26, с. 98].

Вживання такої лексики диктовано у тому числі і бажанням відповідати рівню модної освіченості та виділятись за допомогою унікальної лексики, відмінною від повсякденної мови пересічних осіб [6, с. 60].

Молоді особи зазвичай перебувають на авангарді мовних інновацій, активно участвуючи у формуванні нових лексичних одиниць і фраз, які можуть відображати розвиток новітніх технологій, соціальних трендів або культурних понять. Значний інтерес для лінгвістичних студій представляє аналіз цих мовних нововведень, оскільки вони слугують своєрідним вікном у процеси, що

відбуваються у суспільстві, і дозволяють глибше зрозуміти, як мова адаптується та еволюціонує відповідно до соціокультурних змін.

Студентський сленг не є чимось нав'язаним; а існують як даність. Для інтеграції в молодіжне середовище та отримання статусу «свого» серед однолітків, не достатньо лише бути молодим за віком — необхідно також володіти специфічною мовою цієї вікової групи. Студентський сленг служить унікальним засобом кодування, зберігання та передачі інформації між особами. Проте, оскільки молодь є частиною ширшого соціального контексту та не є однорідною масою, в її сленгу можна розрізнити різноманітні пласти, зокрема студентський, комп'ютерний, спортивний сленг та інші [11, с. 40].

Сленг можна розглядати як унікальну лексичну систему, а питання, які стосуються використання і функціонування сленгу, залишаються відкритими для подальшого наукового вивчення. Це стосується доречності його вживання, функціональних особливостей та методик перекладу сленгових виразів.

У «Путівнику по британській та американській культурі», авторство якого належить Джонатону Кроутеру, подано наступне тлумачення: «Сленгові терміни представляють собою вкрай неформальні вирази. Вони можуть бути новоствореними або вже відомими словами, що набувають нових значень у різних контекстах. З плином часу деякі з цих виразів набувають ширшого вжитку і перестають вважатися сленгом. Наприклад, терміни «clever» (розумний) і «naughty» (неслухнятий), які спочатку мали статус сленгу, зараз є частиною стандартного лексикону. Більшість сленгових слів зникають за декілька років, або навіть швидше, але постійне додавання нових словникових одиниць сприяє підтримці мови в активному та живому стані» [47, с.494].

Сленгізми загального сленгу, а також "низькі" розмовні слова (два лексичні шари, межа між якими розмита) входять до складу загальнонаціонального словника, який дослідники називають "експресивним просторіччям". Ця складова належить до стилістично низьких конструкцій літературної норми. Має

статус функціонально-стилістичної категорії, яка визначається певним набором стилістичних засобів розмовного варіанта національної літературної норми. Також займає серединну позицію між літературною нормою та нелітературними проявами мови [61, с. 316].

Наукове дослідження студентського сленгу як субстандартної лексики зазнало значного розвитку з кінця XX століття, привертаючи увагу лінгвістів та соціологів у різних країнах [13, с. 3–6].

До прикладу у 1980–1990–х роках XX століття спостерігалося значне поширення жаргонних елементів між різними соціальними шарами суспільства, що дослідники інтерпретують як форму «непрямого протесту проти стереотипної масової свідомості та загальноприйнятих норм в українському контексті» [33, с. 31–34].

Хоча Маттіас Гайне стверджує, що молодіжна мова не є винаходом сучасності; вже у XVII столітті студенти культивували власний особливий жаргон. Автор виявив, що багато термінів, які сьогодні вважаються сленгом серед німецької молоді, мають набагато довшу історію вживання, ніж загалом припускається [55, с. 141].

Протягом останніх 20 років сприйняття сленгу зазнало суттєвих коливань, починаючи від оцінок її як «чинника розпаду мовної системи» і «грубого сленгу» [60, с. 107], до розгляду як глобального явища, що демонструє схожі напрямки розвитку у різних державах [60, с. 110].

Сленг це давнє лінгвістичне явище, яке має глибоке коріння. Точне походження назви «сленг» залишається невідомим, але його фонетична та семантична близькість до англійського слова «sling», що означає «вимовляти словами», а також подібність кореня до скандинавських виразів, натякає на його походження від давньогерманського кореня, що, у свою чергу, дало початок сучасному слову «sling» [40, с. 10].

Сленг, який є надбудовою над стандартною мовою, існував завжди, але англійське слово slang, яким ми його знаємо тепер, є відносно новим: уперше трапляється в OED (Оксфордському словнику англійської мови) [68] та датується другою половиною вісімнадцятого століття. Так, у ранньому XIX столітті англійська лексикографія зазнала появи нового поняття, яке швидко стало популярним серед словникових редакторів для опису слів, що з різних причин не вважались частиною стандартного словникового фонду англійської мови. Це поняття отримало назву «сленг». Першим ж словником, де було використано термін «сленг», вважається видання Дж. Ендрюса 1809 року. Витоки самого терміна «сленг» залишаються невизначеними і продовжують викликати жваві обговорення серед науковців стосовно його визначення, ключових особливостей та відмінностей від подібних понять, як–от жаргону або арго.

Л. Ставицька ж наголошує на важливості розрізнення між сленгом, жаргоном та арго. Вона стверджує, що термін «жаргон» традиційно асоціюється з обмеженою групою користувачів та вузьким семантичним діапазоном використовуваних слів. Водночас, вона визначає «сленг» як мовну практику, що використовується широким колом осіб та відрізняється від стандартних мовних норм [25, с. 16 – 17].

Арго, як стверджує Л. Ставицька, формує замкнену лексичну підсистему особливих номінацій, призначених для задоволення специфічних потреб певних соціальних груп, переважно з професійним ухилом. Арготизми являють собою цільові назви, що застосовуються в рамках певної професії, ремесла чи іншої діяльності. В контексті сучасних соціолектів, арготизми можна розглядати як терміни, що належать до професійних, студентських або військових спецмов, які залишаються незрозумілими для осіб, що не є частиною цих груп [27, с. 12].

Згідно з думкою лінгвіста І.Р. Гальперіна, невизначеність сленгу як терміна вказує на його усвідомлене відокремлення від інших схожих явищ, що зумовлює необхідність мати чітку та зрозумілу структуру для цього поняття [12, с. 98]. Той

факт, що сама назва сленгу могла виникнути як сленгове слово, не повинен нас дивувати, і це робить його джерело ще важчим для відкриття, адже сленг схильний народжуватися в різних місцях та приховувати своє походження. Всього сто років тому сленг критикували як щось непристойне та вульгарне, але війна, оголошена проти нього, мала досить малі шанси на успіх [53, с. 99].

Е. Партрідж описує сленг як «комплекс лексем, що зустрічається у розмовній мові і характеризується своєю нестабільністю, відсутністю систематизації і часто повною невпорядкованістю; ці сукупності відображають колективну свідомість осіб, що входять до певних соціальних чи професійних груп» [62, с. 86].

А також, зокрема, вказує, що до 1850 року під сленгом розуміли всі різновиди «вульгарного, грубого мовлення», а з другої половини XX століття цей термін став загальноприйнятим значенням для розмовної мови [34 13].

Наприклад, для позначення вищезгаданого молодіжного мовлення германістами часто використовуються вирази Jugendsprache та Jugenddeutsch [22]. А Jugendslang та Jugendjargon використовуються рідше, бо за думкою деяких вчених, а саме дослідників Гельмута Генне [49] та Еви Нойланд [59] можуть мати негативну конотацію.

Однак МС/СС і загальноприйняті форми мови, хоч і співіснують у мовному просторі, проте займають різні ніші та виконують відмінні функції. Студентський сленг, як відображення молодіжної культури та динамічної соціальної групи, має свої унікальні особливості та призначення.

На відміну від загальноприйнятої мови, що слугує для широкого спектру комунікативних потреб і звертається до великого кола слухачів, студентський сленг має більш вузьке коло використання. Він виникає у студентському середовищі та служить для створення відчуття спільності між його учасниками. Цей сленг відіграє важливу роль у формуванні внутрішньогрупової ідентичності, дозволяючи студентам виразити свою приналежність до певної соціальної групи.

Однією з ключових характеристик студентського сленгу є його еволюційний характер. Сленг постійно змінюється, адаптуючись до актуальних тенденцій та вподобань молоді. Нові слова та вирази регулярно входять до сленгового словника, а старі виходять з ужитку, роблячи сленг мовним відображенням часу.

Загальноприйняті форми мови, навпаки, відрізняються більшою сталістю та консерватизмом. Вони слугують для забезпечення чіткого та ефективного спілкування у широкому спектрі ситуацій, від формальних до неформальних. Ці форми мови регулюються граматичними нормами та правилами, які встановлюються і підтримуються мовними інституціями.

Відмінність у сприйнятті між студентським сленгом і загальноприйнятими формами мови є важливою характеристикою, адже студентський сленг часто вважається менш прийнятним у формальних контекстах та може бути розцінений як вульгарний чи недоречний з точки зору загальноприйнятих мовних стандартів. Тим не менш, він відіграє незамінну роль у міжособистісному спілкуванні між студентами, надаючи йому відтінків інтимності, гумору та емоційної близькості.

Хоча студентський сленг і загальноприйняті форми мови виконують різні функції і мають різні сфери застосування, вони обидва є невід'ємною частиною мовного розмаїття та культурної динаміки суспільства.

Сучасна молодіжна культура — це динамічна сукупність соціокультурних явищ, що розвивається серед молодих людей. Вона охоплює широкий спектр аспектів, від освітнього середовища до розваг та стильного життя, формуючи унікальні звички, інтереси та мовні вирази [52, с. 1].

Аналіз МС/СС тісно пов'язаний з особливостями сучасної молодіжної культури, яка формується в залежності від характеристик освітнього середовища, відпочинку, поведінкових звичок, унікальності модних тенденцій та смаків, а також повсякденного життя та освітнього процесу студентів [15, с. 9 –10].

У динамічному та постійно мінливому студентському середовищі сленг постає не лише як лінгвістичний феномен, але й як життєво важливий компонент соціальної взаємодії та побудови ідентичності. У міру того, як студенти орієнтуються у своєму академічному та соціальному житті, сленг слугує мостом, що з'єднує людей зі спільним досвідом та розумінням. Він є маркером приналежності, тонко окреслюючи межі їхньої спільноти, відокремлюючи їх від викладачів, батьків та інших зовнішніх груп [56, с. 118].

Також слід врахувати, що кожна субкультурна спільнота формує свій унікальний таємний лексикон і жаргон, який з часом може інтегруватися у більш широкий сленг. Кожен із нас є частиною кількох таких груп, використовуючи свої унікальні таємні мови та жаргони [63, с. 14].

Сленг у студентському середовищі перевершує свою функцію простого комунікативного інструменту. Він втілює творчість, гумор і бунтарство, притаманні молодіжній культурі, пропонуючи засіб, за допомогою якого студенти можуть виразити свою індивідуальність, а також свою відданість групі. Ця унікальна форма мови, з її плинністю та адаптивністю, віддзеркалює динамізм самого студентського життя, яке постійно змінюється, відображаючи останні тенденції, проблеми та культурні явища.

Більше того, використання сленгу серед студентів свідчить про їхню винахідливість у мовних маніпуляціях, спосіб надати повсякденним розмовам кольору та індивідуальності. Це мовний бунт, витончена форма спротиву формальностям і жорсткості, які часто асоціюються з академічними установами. За допомогою сленгу студенти вирізають нішу для голосу свого покоління, позначаючи вподобання, боротьбу і перемоги своєї епохи.

По суті, роль сленгу в студентському середовищі – це більше, ніж просто нетрадиційна лексика, це створення спільної ідентичності, зміцнення почуття спільноти та навігація в складних соціальних ландшафтах академічного життя.

Це яскраве свідчення сили мови в об'єднанні людей і формуванні колективного досвіду.

1.3 Способи перекладу молодіжної лексики та студенського сленгу

Основна мета перекладача при забезпеченні адекватності перекладу полягає у вмілому застосуванні різних перекладацьких трансформацій, щоб забезпечити максимально точну передачу всієї інформації оригінального тексту, дотримуючись мовних стандартів мови перекладу. Відтворення стилістичних характеристик первісного тексту, незважаючи на його жанрові особливості, становить одну з ключових задач будь–якого перекладацького процесу [16, с. 297].

Перекладаючи, спеціаліст часто роздумує, чи має мовний елемент загальнонаціональне значення чи обмежується локальним вживанням, чи носить він релігійні або ідеологічні відтінки, чи відображає вікові, гендерні або фізичні особливості того, хто висловлюється. Важливо зазначити, що вивченням таких питань займається дисципліна «міжкультурна комунікація», що є частиною наукових полів, таких як теорія перекладу, соціологія, етнологія, політологія, психологія, історія, релігієзнавство, літературознавство та філософія [7, с. 22].

Прагнення до найбільшої можливої близькості змісту та структури перекладеного тексту до оригіналу призводить до того, що в процесі перекладу досягається еквівалентність не тільки цілих текстів, але й окремих виразів у них. Це стосується як цілих висловлень, так і їхніх складових, таких як сленгові вирази.

Лінгвіст P. Schlobinski окреслив два методи вирішення завдання перекладу німецького МЛ/СС:

- перший метод полягає у перекладі з молодіжної мови на стандартну, чи так звану «мову дорослих», яка відповідає канонам літературної мови;

- другий метод передбачає переклад сленгових виразів, які використовуються в німецькому молодіжному контексті, на інші мови [67, с. 15].

За відсутності відповідників або неможливості їхнього використання варто застосовувати певні стандартні прийоми – трансформації [51, с. 121].

Згідно за узагальненою класифікацією О. Білоуса усі типи трансформацій можна насамперед поділити на лексичні, граматичні та стилістичні.

Лексичні трансформації в основному зумовлені невідповідністю діапазонів значень лексичних одиниць мов перекладу.

Серед лексичних трансформації можемо виділити:

- синонімічний перекдад: переклад за допомогою однаковим за змістом або подібним словом чи висловом;
- антонімічний перекдад: заперечувалина конструкція заміняється стверджувальною та навпаки ;
- диференціацію: де заміняються абстрактні слова та загальне значення, звужуючи його;
- генералізацію: заміна слова з більш вузьким значенням словом з більш широким значенням у перекладі та може бути використана для підвищення універсальності або адаптації до мови перекладу;
- компенсацію: вибір відповідника для кращого передавання сенсу, але не обовязково у тому ж місці у тексті шляхом доповнення лексичних елементів за відсутності їх у оригіналі;
- перефраз: коли необхідно додвти засоби для вираження повного змісту, переказ думок або змісту тексту зберігаючи ситуацію, а не лише значення;
- зміну або мутацію: використовується для збереження ідейно–образного змісту тексту;

Граматичні трансформації включають зміну структури речення під час перекладу для відповідності нормам цільової мови, такі як: додавання, випущення граматичних елементів, заміна форми числа, стану і способу, форми часу та частин мови.

До трансформацій синтаксичних конструкцій при перекладі простих і складних речень відносяться: перетворення, заміна, об'єднання і поділ речень.

Також переклад сленгових виразів часто здійснюється через застосування еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя [57, с. 297].

Під еквівалентністю в контексті перекладу МЛ/СС розуміється досягнення найвищої ступені міжмовної відповідності з метою збереження первинного змісту. Як приклад, сленгові вирази часто перекладаються використовуючи слова та фрази, які мають аналогічне значення у мові перекладу, забезпечуючи тим самим вірність оригінальному тексту.

У перекладознавстві також розрізняють стилістичні трансформації: нейтралізація відтінку, стилістична спеціалізація та компенсація.

Зокрема, під час аналізу наукових джерел, пов’язаних із методами перекладу, ми виявили, що в області перекладознавства не існує універсальної згоди стосовно класифікації способів перекладу. Таким чином, різні підходи до категоризації методів перекладу базуються на різноманітних критеріях [53, с. 18].

І. Онушканич та М. Штогрин озглядаються наступні основні способи перекладу сленгових одиниць на українську мову:

- використання еквівалентних відповідників за наявності їх в мові перекладу;
- трансформації сленгових слів;
- контекстуальні заміни;
- антонімічний переклад;
- описовий переклад [57, с. 296 – 299].

Підхід, який характеризується використанням еквівалентних відповідників полягає в пошуку слів або виразів у мові перекладу, які мають близьке або схоже значення зі сленговими термінами. Це дозволяє зберегти сенс та експресивність оригіналу.

Трансформації сленгових слів передбачають зміну форми або структури сленгових слів під час перекладу. Наприклад, заміна іменників німецької мови на дієслова українською мовою.

Контекстуальні заміни ж полягають у тому, що перекладач може замінювати сленгові вирази на ті, які краще вписуються у контекст перекладу, забезпечуючи зрозумілість та адекватність перекладу.

У деяких випадках може використовуватися антонімічний переклад, це коли сленгові вирази можуть бути перекладені за допомогою антонімів або протилежних за значенням слів.

Описовий переклад використовується для пояснення значення сленгових термінів шляхом опису їхнього сенсу або контексту в перекладі.

Проблеми перекладу МЛ/СС мають два основні аспекти. З одного боку, така мова відображає культурну спадщину народу, його унікальність і особливості, які часто важко передати засобами іншої мови. З іншого боку, основний зміст, виражений через мовні конструкції, можна перекласти, хоча певні лінгвістичні нюанси, такі як гра слів, субтексти та регіональні варіації, можуть залишитись непередані. Водночас, перекладацька практика пропонує різні компенсаторні механізми: чим більше конкретика, тим складніше досягти точності. Хоч текст завжди можна перекласти, деякі слова залишаються неперекладними. Перекладачі прагнуть знайти відповідники, які стилістично та контекстуально найбільш доречні для відтворення значення німецьких сленгових фраз. Інколи вдаються до використання жаргону або нейтрального стилю. Нейтральний переклад часто застосовується для передачі переносних значень, при зіткненні семантично схожих виразів різних мов. В таких випадках

приоритетом є максимальна зрозумілість, хоча це може призводити до втрати деяких важливих нюансів. У перекладі часто доводиться жертвувати еквівалентністю, аби точно передати необхідний сенс.

А відтак можемо зазначити, що різноманітні підходи дозволяють перекладачам ефективно передавати сенс та експресивність сленгових виразів у процесі перекладу.

Висновки до першого розділу

Терміни «молодіжна лексика» та «студентський сленг» пов'язані з дослідженнями лексикології та соціолінгвістики. Вони описують слова, вирази та ідіоми, характерні для молодіжної культури та молодіжної культури та студентського середовища.

Дослідження (МЛ/СС) відкриває перед нами вікно у непересічний світ сучасної молодіжної культури, де мова не просто слугує засобом спілкування, а стає ключем до розуміння глибинних соціальних, культурних та ідентичнісних процесів. Перший розділ нашої роботи, зосереджений на теоретичному розгляді понять «молодіжна лексика» та «студентський сленг», виявив суттєву роль цих мовних явищ у житті молодого покоління.

Значущість студентського сленгу як субстандартної лексики виявляється у його здатності функціонувати як місток між формальною та неформальною сферами спілкування, втілюючи в собі динамізм та інноваційність молодіжної лексики. Сленг не лише віддзеркалює актуальні культурні та соціальні тренди, але й служить важливим інструментом для формування групової ідентичності, дозволяючи молоді виражати приналежність до певного соціального колективу.

Аналіз історичного розвитку сленгу показує, що межі між сленгом та загальноприйнятою лексикою є рухливими. Багато слів, які спочатку вважалися новаторськими або навіть неприйнятними, з часом інтегруються в стандартну мову, збагачуючи її і розширюючи можливості виразності. Цей процес свідчить про неупинну еволюцію мови та її здатність адаптуватися до змін у соціальному середовищі.

Дослідження молодіжної лексики та студентського сленгу виявило, що ці мовні явища виконують ряд важливих функцій: від маркерів соціальної та культурної ідентичності до інструментів креативного самовираження. Вони сприяють зміцненню соціальних зв'язків між молодими людьми, надаючи їм

можливість створювати власний, відмінний від інших поколінь, комунікативний простір.

Важливо підкреслити, що (МЛ/СС) не існують ізольовано від загальних мовних процесів, а є невід'ємною частиною мовної системи, відображаючи її гнучкість та адаптивність. Вони стають дзеркалом, в якому відбиваються як поточні соціальні зміни, так і історичні здобутки мовної культури.

Отже, детальний аналіз концепцій «молодіжна лексика» та «студентський сленг» забезпечує не тільки глибоке осмислення їхньої унікальності та значення в контексті мовної диверсифікації, але й розкриває комплексні перспективи для інтерпретації мовних змін, що відбуваються у суспільстві на сучасному етапі. Цей теоретичний огляд виявляє місце та вплив молодіжної лексики у ширшому лінгвістичному та культурному контексті, підкреслюючи її важливість як індикатора соціальних тенденцій та культурних зрушень.

Розуміння цих явищ дає змогу глибше аналізувати, як саме (МЛ/СС) відображають динаміку сучасної молодіжної культури, включаючи її інтереси, світогляд та цінності. Водночас це дозволяє відслідковувати, як мовні інновації, що виникають у цих субкультурах, поступово інтегруються в загальний мовний обіг, збагачуючи мову новими виразами та значеннями.

Крім того, увага до (МЛ/СС) відкриває шлях для розуміння процесів мовної адаптації та еволюції, які відбуваються під впливом змінюваного суспільного середовища та постійного впливу цифрових технологій. Аналіз цих феноменів демонструє, як мова, будучи живим організмом, реагує на потреби своїх носіїв, адаптуючись до нових комунікативних контекстів і медійних просторів.

Також, дослідження (МЛ/СС) підкреслює значення мовної креативності молодого покоління у процесі мовного розвитку, наголошуючи на їх ролі як активних учасників у формуванні сучасного лінгвістичного ландшафту. Це

дослідження спонукає до подальшого вивчення мовних інновацій, їх походження, розвитку та впливу на лінгвістичну норму та мовну ідентичність.

Загалом, можемо зробити висновок що теоретичний аналіз (МЛ/СС) є фундаментальним для розуміння не лише мовних змін у сучасному суспільстві, але й ширших культурних і соціальних процесів, які ці зміни відбивають. Він запрошує до подальшого глибокого вивчення мови як невід'ємної частини людської культури, що перебуває у постійному русі та розвитку.

Переклад МЛ/СС постійно стикається з численними викликами, основним з яких є передача специфічного культурного та контекстуального змісту виразів, які часто не мають точних відповідників у цільовій мові. Також важливо зберегти емоційне навантаження та стилістичні особливості оригіналу, що вимагає від перекладача не тільки мовної компетенції, але й глибокого розуміння культурних нюансів.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ ТА СТУДЕНСЬКОГО СЛЕНГУ

2.1 Прагматика вживання та особливості соціологічного компоненту молодіжної лексики та студенського сленгу

Прагматична функція молодіжної лексики займає центральне місце у мовній практиці, виступаючи як інструмент соціалізації та самовираження серед молоді. Цей вид лексики, включаючи студентський сленг, не лише слугує засобом досягнення конкретних комунікативних цілей, але й відображає більш глибокі соціальні процеси, такі як формування групової ідентичності, відмежування від інших соціальних груп та підкріплення внутрішньогрупових зв'язків [36, с. 126].

Німецький мовознавець Г. Генне, один з піонерів у дослідженні МЛ/СС, у своєму творі «Jugend und ihre Sprache» [48] пропонує всебічний підхід до аналізу. Він вивчає МЛ/СС через різноманітні аспекти, а особливу увагу звертає на Pragmatische Dimension – як прагматичний аспект (комунікативні зв'язки усередині групи, емоційний стан, відчуття відповідальності, музика, елементи, які спричиняють емоційну реакцію, лексика, пов'язана зі шкільним життям, а також світоглядна та політична лексика) [48, 212].

Таким чином, під терміном «МЛ/СС» ми розуміємо набір мовних засобів, що постійно зазнають трансформацій та відрізняються високою експресивністю, які молоді люди, пов'язані дружніми чи неформальними стосунками, використовують для спілкування всередині своєї групи.

МЛ/СС виконує унікальну роль у внутрішньогруповій комунікації, слугуючи не лише мовним інструментом, але й засобом культурного відмежування. Через специфічні вирази та фразеологізми, які зрозумілі лише членам певної групи, МЛ/СС створює мовний бар'єр для зовнішніх спостерігачів, водночас зміцнюючи зв'язок між учасниками цієї групи. Використання унікальної лексики дозволяє молоді ефективно комунікувати складні концепції та емоції, що

специфічні для їхнього соціального та культурного досвіду, тим самим підтверджуючи їхню ідентичність і відмінність.

МЛ/СС виступає як маркер приналежності до певної соціальної групи чи субкультури, дозволяючи молодим людям виражати свою унікальність та ставлення до різноманітних аспектів сучасного життя. Через використання специфічного МЛ/СС, молодь може швидко встановлювати взаєморозуміння та емоційний зв'язок з однолітками, водночас демонструючи свою відмінність від старших поколінь або інших соціальних груп.

МЛ/СС слугує потужним засобом підкріплення соціальної приналежності, дозволяючи молодим людям відчути себе частиною спільноти. Через спільне використання сленгу вони можуть підтвердити свої соціальні зв'язки та спільні цінності. Це стає особливо важливим у періоди формування особистості та пошуку свого місця в суспільстві, коли підтримка та визнання від однолітків має надзвичайне значення.

Значення молодіжної лексики в прагматиці мови також проявляється через її здатність адаптуватися до швидкозмінних соціальних умов та культурних тенденцій. МЛ/СС еволюціонує, відбиваючи новітні технологічні досягнення, популярні медіафеномени та зміни в соціальних нормах, тим самим стаючи живим архівом сучасної молодіжної культури.

Окрім того, МЛ/СС служить засобом непрямого спілкування, де за допомогою іронії, гумору та інших стилістичних прийомів передаються складні соціальні та емоційні стани. Використання МЛ/СС в молодіжному спілкуванні дозволяє обходити стандартні мовні конвенції, пропонуючи альтернативні способи вираження думок і почуттів.

Комунікативна функція переплітається з номінативною, оскільки сленгові терміни та вирази, подібно до загальної мови, виникають як відповідь на комунікативні вимоги мовних користувачів.

Отже, МЛ/СС виявилася плідним полем для розвитку нових концепцій у варіаційній та інтеракціоністській соціолінгвістиці. На противагу цьому, теоретичне розуміння соціолінгвістики підліткового віку все ще відстає від досягнень, наприклад, у сфері мовних та гендерних досліджень. До прикладу, припускається, що поняття МЛ/СС може бути корисним для інтеграції та взаємозв'язку результатів варіаційних, сленгових та розмовно–аналітичних досліджень. З іншого боку, він може бути хибним, оскільки соціальний вік є лише тлом для більш складних соціолінгвістичних відмінностей. Тому краща текстуалізація підліткової взаємодії, можливо, в термінах спільнот практик повинна мати першочергове значення в майбутніх дослідженнях. Крім того, цей огляд робить очевидною необхідність приділяти більше уваги множинності та взаємозв'язку лінгвістичних особливостей, які взаємодіють у побудові соціолінгвістичних профілів молодих мовців. Нарешті, частота часто фрагментарних і навіть оманливих повідомлень у ЗМІ про молодіжну мову свідчить про соціальну актуальність цього явища, а отже, і про необхідність доповнювати, а іноді й протиставляти публічному дискурсу результати нових досліджень [39, с. 1502].

2.2 Особливості вживання молодіжної лексики та студентського сленгу в поп-культурі

Кожен аспект та інновація, які ми сьогодні сприймаємо як звичні, з'явилися завдяки прагненню людей до відкриттів. Динаміка прогресу не знає зупинки, завжди народжуючи нові рішення. Так само сленг не є явищем, що з'явилося раптово. Він представляє собою структуровану сукупність лексичних одиниць, які є специфічними для певних соціальних або вікових груп. Ці одиниці мають свої завдання, такі як сприяння взаєморозумінню в рамках групи, вираженню особистісних і групових ідентичностей, а також виконанню функцій стилістичної різноманітності та емоційної виразності в мовленні.

Межі між сленгом та лексикою, що використовується у повсякденному житті, є надзвичайно рухливими та підлягають постійним змінам. Слова, які колись сприймалися як новаторські або навіть неприйнятні, з часом знаходять своє місце в сучасній мові, стаючи частиною звичайного мовлення більшості людей, які вживають їх у своєму щоденному спілкуванні без будь–яких сумнівів. До прикладу дієслово «chillen» [75] – спочатку вживалося в молодіжному слензі як вираз для «розслаблятися або відпочивати» (переклад наш). З часом цей вираз став дуже популярним і ввійшов у більш широке вживання, втративши своє сленгове забарвлення і ставши прийнятним у більшій кількості контекстів, включаючи повсякденне спілкування.

МЛ/СС лексика становлять важливу частину поп–культури, відображаючи динаміку та зміни, що відбуваються у молодіжному середовищі. Ці явища мови не тільки відзеркалюють актуальні соціальні та культурні тренди, але й активно впливають на формування нових. Вони функціонують як засіб самовираження та ідентифікації для молоді, стаючи маркерами певних соціальних груп, їхніх цінностей та інтересів. Сленг тому слугує як індикатор, що дозволяє класифікувати особу до певної соціальної групи. Візимемо до прикладу: «Hör mal, Digga!» [2] – «Послухай–но чувак!» (переклад наш) Відповідно, його здатність сприяти ідентифікації з групою виступає як ключова соціолінгвістична особливість. [4, с. 55]. У розмовній мові, підліток вдається до використання сленгу, щоб посміятись над своїм батьком, акцентуючи на типовій рисі мовлення дорослих. Це робиться з метою відмежування від дорослого світу, де підліток через жаргон виявляє іронію та свою автономію.

У музиці, студентський сленг та молодіжна лексика часто використовуються для створення текстів пісень, які відгукуються із молодіжною аудиторією, відображаючи їхній погляд на життя, виклики та емоції. Від репу до поп–музики, мовний стиль цих жанрів часто насичений сленгом, що робить їх особливо привабливими та релевантними для молодих слухачів. До прикладу у

пісні «Chaya» німецького репера Ufo361 він використовує сленговий вирази, «flexen» [74], що можемо перекласти як хвалитися або показувати свій успіх і багатство. Ці вирази допомагають відображати певний спосіб життя та ставлення, що резонують з молодіжною аудиторією, відображаючи їхні погляди та емоції.

Зацікавленість ж у вивченні молодіжних лексичних виразів на матеріалі німецької преси викликана тим, що ця лексика містить риси, атипові для стандартної літературної мови, а також своєю здатністю впливати на розмовний діалект, що неминуче зачіпає загальномовні норми. «Schlechte Zeiten für Schlaffis?» [73] – «Кепські часи для ледацюг?» (переклад наш)

У кінематографі та телебаченні, використання молодіжної лексики та сленгу дозволяє створити реалістичні образи персонажів, що молодь може сприймати як схожих до себе. Це також стосується інтернет-контенту, де влоги, подкасти та стріми стають платформою для масового використання та розповсюдження молодіжного сленгу.

Соціальні мережі та інтернет–платформи значно сприяють поширенню та еволюції молодіжного сленгу, де хештеги, смішні ілюстрації та вірусний контент стають каталізаторами нових мовних трендів. Вони не тільки відображають актуальні теми, але й сприяють швидкому обміну ідеями та словесними конструкціями серед молоді з усього світу.

Відеоігри, з їхніми онлайн–спільнотами та інтерактивними сценаріями, також відіграють важливу роль у розвитку та адаптації молодіжної мови, пропонуючи унікальний простір для експериментування з мовою та формування нових сленгових виразів.

Мода та реклама, у свою чергу, використовують МЛ/СС як засіб привернення уваги цільової аудиторії, інтегруючи його в назви брендів, слогани та рекламні кампанії, що робить мову бренду більш «молодою» та «на хвилі» з сучасними трендами.

Можемо вважати, що МЛ/СС в поп–культурі не лише слугують засобом відображення сучасної молодіжної ідентичності, але й активно формують нові культурні та мовні коди, що впливають на ширше суспільство.

Новітні вирази з'являються з підкультур та швидко набувають популярності серед широких мас [45, с. 567].

За допомогою аналізу лексичних новинок, що стають віддзеркаленням сучасних соціальних змін, існує можливість дослідити, як молодіжний сленг відіграє роль каталізатора в мовному розвитку, підкреслюючи необхідність його збереження та вивчення як важливого культурного елементу.

Однак такої думки притримуються далеко не всі лінгвісти. Деякі мовознавці стурбовані тим, що вживання сленгу може спричинити погіршення стандартів літературної мови через розповсюдження грубих чи непристойних фраз. Проте, інші бачать у цьому значний культурний аспект, що заслуговує на охорону та дослідження.

Висновки до другого розділу

У сучасному світі МЛ/СС не просто феномени мови; вони відіграють ключову роль у формуванні культурної та соціальної ідентичності молоді. Ці мовні явища, які широко представлені в тому числі і у поп–культурі та відображають не лише динаміку мовного розвитку, але й зміни у суспільстві, культурні тенденції та цінності молодого покоління. Дослідження молодіжного сленгу в літературі відкриває перед нами багатогранний світ, де мова стає інструментом для вираження унікального світогляду молоді, їхніх прагнень, переживань та сподівань.

Переклад МЛ/СС становить собою виклик, що вимагає не лише глибокого розуміння мовних нюансів, але й здатності вловити культурний контекст оригіналу. Така робота вимагає від перекладача високої креативності та гнучкості у підході до збереження автентичності мовлення, що здатне резонувати з цільовою аудиторією.

В контексті поп–культури, молодіжний сленг відіграє роль засобу самовираження та інструменту для підкріплення відчуття приналежності до певної групи. Він дозволяє молоді ефективно комунікувати свої думки та почуття, водночас відображаючи їхнє прагнення до незалежності та самобутності. МЛ/СС є виразом культурної динаміки, що підкреслює активну роль молоді у формуванні мовних трендів та культурних кодів.

Дослідження молодіжного сленгу та його застосування в різних сферах життя відкриває нові горизонти для аналізу його впливу на формування культурної та соціальної ідентичності серед молоді. Важливість глибокого розуміння цього феномену транслює просте знання мовних зворотів, виявляючи мову як динамічний інструмент, що відображає зміни в суспільстві, культурі та ідентичності. Це не лише підкреслює важливість комплексного підходу до вивчення молодіжного сленгу, але й відкриває нові перспективи для розуміння його ролі у формуванні молодіжної культури та соціальної ідентичності. Вона

свідчить про необхідність подальшого дослідження мовних явищ, що відображають зміни в сучасному суспільстві, та роль мови як інструменту соціальної інтеракції та культурної самоідентифікації.

Вивчення МЛ/СС через призму поп–культури не лише збагачує наше розуміння мовних та культурних процесів, але й відкриває двері до глибшого сприйняття молодіжної культури, її цінностей та поглядів на світ. Таким чином, молодіжний сленг стає не просто об'єктом лінгвістичного аналізу, але й вікном у світ сучасної молоді, її прагнень та сподівань, а також засобом для розуміння ширших соціальних процесів, що формують наше суспільство.

РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОЇ ЛЕКСИКИ ТА СТУДЕНСЬКОГО СЛЕНГУ В ЛІТЕРАТУРНОМУ ЖАНРІ

3.1 Особливості вживання та перекладу молодіжної лексики та студентського сленгу в літературному жанрі

Сучасна література, як дзеркало епохи, невіддільна від мовного середовища, в якому вона створюється. Вивчення МЛ/СС в літературних творах відкриває перед дослідниками широке поле для аналізу: від специфіки вживання та функціонування МЛ/СС до їхньої ролі у формуванні образів та характерів. Особлива увага приділяється способам, за допомогою яких автори використовують МЛ/СС для створення автентичності діалогів, передачі атмосфери та відображення реалій молодіжного життя. Можемо підібрати наступний приклад з роману Генріха Белля «Груповий портрет з дамою» (тут і далі переклад Євгена Поповича та Юрія Лісняка):

«Ich habe Kinobilletts besorgt, für so Scheißfilme wie ›Kameraden auf See‹ oder sonen Idiotenkram wie ›Achtung, Feind hört mit.» Та переклад: «Я купив квитки в кіно на такі дурні фільми, як «Товариші на морі» або таку дурницю, як «Увага, ворог чує».» Ця цитата підтверджує особливу увагу до використання сленгу для передачі атмосфери та реалій молодіжного життя в тексті.

Або «Nein, bei mir nicht. Ob Nannen oder Kindler, Pannen oder Schindler – gut, sollen sie mich weiter boykottieren und mich weiterhin verdächtigen, ich übe weiter meine Zensur aus.» «Хай собі всякі там Наннени й Паннени, Кіндлери й Шіндлери скільки завгодно підозрюють і бойкотують мене, а я й далі здійснюватиму свою власну цензуру.» Ця цитата також підтверджує використання сленгу для передачі атмосфери та реалій молодіжного життя в тексті.

Сучасна література Німеччини вміщає у собі різноманіття тем та жанрів: включаючи літературу для молоді, трилери, розбір психологічних станів людини,

а також актуальні політичні дискусії. Кожен жанр і окрема тематика відображають різні грані повсякдення сучасних німецьких громадян, зокрема у сфері молодіжної прози. Романи для молоді представляють собою особливо захопливий жанр, орієнтований на доволі унікальну аудиторію.

Сучасні українські письменники прагнуть спростити подання сюжетних ліній своїх творів, зробити персонажів ближчими до «звичайних», автентичних особистостей, збагативши описи їхнього життя, репліки та взаємодії більшою реалістичністю. Манера мовлення героїв стає неконтрольованою, вирізняється безпосередністю, виразністю та використанням справжнього жаргону, що робить їх особливо привабливими для аналітичного вивчення [28, с. 102].

Розглянемо наступний приклад: «Ja. Ja. Tot sind sie, und daran ist nicht zu zweifeln, ob wegen Fahnenflucht oder weil sie versucht haben, diese Kanone zu verscheuern – sie sind tot, und ich weiß nicht, ob sie das nun wirklich gewollt haben. Ich habe immer den Eindruck gehabt, es sei doch ziemlich viel Literatur dabei gewesen, und ich könnte mir denken, daß sie ziemlich erstaunt und erschrocken da an der Mauer standen und der Befehl ›Legt an‹ gegeben wurde. Immerhin hatte der Erhard doch die Leni, und Heinrich, nun der hätte jede haben können. Das kommt mir ziemlich deutsch vor, was die beiden Jungens da gemacht haben, und genau da, in Dänemark, wo damals unsere ganz großen Projekte anliefen. Na, gut. Nennen wirs meinetwegen Symbolllik, mit drei l, bitte.» «Атож, вони загинули, і тут уже нічого не вдієш, чи за дезертирство, чи за те, що хотіли продати гармату, а загинули. І я не знаю, чи вони справді хотіли цього. Мені завжди здавалося, що в їхньому вчинку було дуже багато книжної романтики, і думаю, що вони були здивовані й перелякані, коли їх поставили до муру і пролунала команда: «Вогонь!» Усе ж таки в Ергарда була Лені, а в Генріха... ну, в того могла бути кожна. Чисто німецька романтика — таке вчинити, і саме там, у Данії, де ми тоді розгорнули величезне будівництво. Ну добре, хай це буде символіч–ч– чно, з трьома «ч», хай.»

Використання молодіжного жаргону здебільшого відзначається у неформальних ситуаціях повсякденного життя, тоді як у сфері літератури його присутність слугує вагомою стилістичною складовою, надаючи текстам особливу виразність та автентичність.

«»Edel«, »deutsch«, »wahnsinnig, wahnsinnig nett«, »schrecklich nett« – gibt das viel her? Die Antwort muß lauten: nein. Es bleibt ein Bildchen, kein Bild, und wäre da nicht die Liebesnacht mit Margret im Oberstübchen einer Flensburger Bar und das einzige verbürgte direkte Zitat (Dreck etc.), und wären da nicht die Briefe und schließlich das Ende: knapp einundzwanzig Jahre alt, gemeinsam mit seinem Vetter wegen Fahnenflucht und Landesverrat (Kontakte zu Dänen) und »Versuch der Veräußerung wehrmachtseigener Kampfmittel« (einer Panzerabwehrkanone) – so wäre nicht viel mehr als die Erinnerung zweier pfeiferauchender, pergamenthäutiger, fast vergilbter Jesuiten, »eine Blume, eine Blume, die immer noch in Margrets Herzen blüht« und das schreckliche Trauerjahr 1940/41.» «Це тільки начерк, а не картина, і якби не ніч з Маргрет у комірчині на горищі якогось фленсбурзького бару, не єдина засвідчена цитата («Я теж хочу бути лайном» і т. д.), якби не листи і, врешті, не той кінець — він, коли йому тільки–но минув двадцять перший рік, разом зі своїм двоюрідним братом був звинувачений у дезертирстві, в зраді батьківщини (зв'язки з датчанами) і в «спробі продати армійську бойову техніку» (протитанкову гармату), — якби не це, то нам лишилися б хіба що спогади двох старих єзуїтів з люльками і з жовтою пергаментною шкірою, «квітка, квітка, що й досі ще цвіте в серці» Маргрет, та страшні, трагічні 1940—41 роки.»

Початки цієї унікальної форми молодіжної комунікації у німецькому мовному просторі можна простежити назад до епохи заснування перших університетів, зокрема Віденського (1365 р.), Гейдельберзького (1368 р.) та Кельнського (1388 р.) університетів. У той час сформувався унікальний сленговий лексикон німецької студентської молоді, що став виразом їхньої спільноти та ідентичності [29, с. 2].

В сучасному вимірі МЛ/СС німецької мови вирізняється своєю невимушеністю та гнучкістю лексичного складу, що відображає багатство та різноманітність тем, що хвилюють молодь. Ця мовна пластичність дозволяє молодим людям виражати свої думки та почуття з більшою свободою та точністю, водночас створюючи відчуття приналежності до певної соціальної групи.

«Da alle Personen außer einer als ihm untergeben mit ihm gearbeitet haben, Techniker, Zeichner, Statiker, Planer, die heute zwischen fünfundvierzig und achtzig Jahre alt sind, ist es vielleicht am besten, sie erst zu hören, nachdem die nackten Daten über Gruyten geliefert sind: Hubert Gruyten, 1899 geboren, war gelernter Maurer, nahm ein Jahr am Ersten Weltkrieg teil (»unchargiert und lustlos«, Aussage Hoyser sen.), avancierte nach dem Krieg kurzfristig zum Polier, heiratete 1919 »über seinem Stand« Lenis Mutter, die Tochter eines beamteten Architekten in ziemlich hoher Position (Baudirektor); Helene Barkel brachte ihm einen Packen wertlos gewordener türkischer Eisenbahnaktien in die Ehe, vor allem aber ein solides Mietshaus mit guter Adresse, eben jenes, in dem Leni später geboren wurde;»

«Оскільки всі ці особи, крім однієї, працювали з ним як підлеглі — техніками, креслярами, механіками, плановиками (це люди різного віку, тепер наймолодшому з них сорок п'ять і найстаршому вісімдесят), то, мабуть, найкраще буде спершу вислухати їх, після того як ми ознайомимося з сухими анкетними даними Груйтена. Ось вони: Губерт Груйтен народився 1899 року, вивчився на муляра, один рік брав участь у першій світовій війні («мляво й неохоче» — вислів Гойзера–старшого), після війни короткий час був десятником на будівництві, а 1919 року одружився («простягнув ніжку не по своєму ліжку») з матір'ю Лені, дочкою архітектора, що займав досить високу посаду (директор будівництва). Гелена Баркель принесла йому в посаг паку знецінених акцій турецької залізниці, а головне — солідний багатоквартирний будинок у гарному районі міста, саме той, в якому згодом народилася Лені;»

У цьому контексті можна побачити згадку про робочі посади та соціальний статус осіб, пов'язаних з Губертом Груйтеном, що може вказувати на створення відчуття приналежності до певної соціальної групи через їхню професійну діяльність та соціальні зв'язки, що акцентується також збагаченням виразності шляхом додавання сленгових олиниць.

Слід зазначити, що лексичні засоби етико-стилістичної заниженості, як завжди, мають оцінково-зневажливе вживання та загальну негативну експресію, однак якісно відмінну від непристойної: слова не сприймаються як вульгарні, а надають мові колорит фамільярності, хоча існують випадки, коли багато залежить від сфери вживання конкретного слова, що ускладнене соціальними значеннями, емоційним та стилістичним забарвленням, контекстом [61, с. 316].

Можемо розглянути приклад: «und als ich sie gelesen hatte, habe ich sie – nun sagen wir – in gereinigter, interpolierter oder – wenn Sie wollen – redigierter Form an Frau Hoyser, die Gruytens Sekretärin war, weitergegeben; es stand da nämlich eine Menge drin von ›schmutzigen Geschäften‹ – und das wollte ich ihm nicht antun.» «відредагувати і аж тоді віддати пані Гойзер, що була секретаркою в Груйтена; надто багато там мовилося про «брудні заробітки на війні»,— а я не хотів завдавати йому зайвих прикрощів»

Цей приклад підкреслює, як мовні засоби можуть використовуватися в літературі для створення глибшого розуміння персонажів і ситуацій, де емоційне та соціальне забарвлення слова істотно впливає на його сприйняття та відображення в тексті.

Зовнішні фактори, такі як соціально–економічні зміни, наукові відкриття, технологічний прогрес, культурні зміни та глобальні соціальні тенденції, суттєво впливають на розвиток та еволюцію МЛ/СС. Це явище демонструє не тільки здатність мови адаптуватися до змін у світі, але й активну роль молоді в цьому процесі, що робить їх не просто споживачами мовної культури, а її активними творцями.

Осмислення цих процесів у контексті МЛ/СС відкриває нові перспективи для дослідження впливу мови на формування соціальної ідентичності молоді, її культурних пріоритетів та світогляду, а відтак МЛ/СС стає не лише об'єктом лінгвістичного дослідження, але й ключем до розуміння ширших соціальних процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві.

Не слід також забувати, що Німеччина є країною з високим рівнем культурного розмаїття, де творцями відомих німецьких літературних і музичних творів виступають не лише особи німецького етнічного походження. Резиденти з інших етнічних груп, які мешкають у Федеративній Республіці, вносять значний вклад у розвиток німецької мови, створюючи МЛ/СС, який поширюється серед різних етнічних та соціальних верств. В цьому аспекті Фолькер Хінненкамп також акцентує увагу на феномені гібридних мов (Misch–Sprachen), сформованих на перетині німецької та батьківської мов, що використовується у сім'ях [50, с. 203].

В даний час ми маємо широкий спектр літературних доробків, що висвітлюють питання повсякдення молодих людей, їхнього соціального оточення та, зокрема, їхнього способу вираження. Варто також зазначити, що література, зорієнтована на молодь, не обмежується лише цією віковою категорією, оскільки вона також знаходить відгук серед дорослих читачів, які прагнуть зрозуміти молоде покоління. Крім глибокого аналізу художніх творів, цей розділ також приділятиме увагу перевірці на вірогідність МЛ/СС у літературі: розглядатиметься, чи вдаються письменники до застосування справжнього МЛ/СС, чи він виступає як вигадка в рамках літературного твору, а отже, є елементом авторської інвенції. Також стає актуальним обговорення вікових особливостей авторів, що впливають на їхнє бачення МЛ/СС.

Підхід німецької соціологині та професорки Розмарі Наве–Герц до вивчення феномена «пост–підліткового» віку викликає значний інтерес. У своїх наукових дослідженнях вона акцентує на тому, що чимало лінгвістів, які

зосереджені на вивченні молодіжного мовлення, оминають безпосереднє аналізування реального усного спілкування молоді, обмежуючись розглядом молодіжної мови через призму літературних творів. Наве–Герц піднімає питання про складнощі, пов'язані з оцінкою достовірності такої мови, її потенційної ідеалізації як еталону мовлення, специфічної концентрації МЛ/СС у та його можливого «надмірного узагальнення», що стає предметом критики з боку деяких дослідників літератури, орієнтованої на молодь [58, с. 625 – 633].

Німецький лінгвіст Юрген Бенеке підкреслює важливість вивчення МЛ/СС у контексті юнацької літератури, виходячи з ключового спостереження, що мовні та комунікативні практики молодих людей здебільшого знаходять своє втілення в нестандартних мовних формах. Виходячи з припущення, що «літературна мова» представляє собою найбільш витончену усну та письмову варіацію національної мови, яка знайшла своє відображення в кодифікованих стандартах, увічнених в авторитетних довідниках на кшталт «DUDEN», «Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache» і ін., аналіз лексичних і семантичних особливостей, морфології та синтаксису мовлення молоді, обмеженого певною мовною реалістичністю, у порівнянні з усталеними та кодифікованими формами, виступає як переконливий метод оцінки її достовірності. Бенеке особливо цікавлять типово нестандартні особливості мовлення молоді та будь–які «відступи» від мовних норм, що виявляються при порівнянні з традиційною літературною мовою. Водночас він навмисно оминає факт, що МЛ/СС знаходить своє застосування у багатьох творах юнацької літератури як стилістичний елемент [41, с. 8].

3.2 Особливості перекладу МЛ/СС на прикладі твору Генріха Белля «Груповий портрет з дамою»

Прагнення досягти максимальної змістовної та структурної відповідності перекладу оригіналу зумовлює, що еквівалентними стають не тільки тексти, об'єднані в процесі перекладу, але й окремі фрази у цих текстах, не лише

відповідні висловлювання, а й їхні компонентні елементи, такі як сленгові слова. [32, с. 15].

Раніше сленг використовувався виключно в закритих спільнотах, наприклад серед певних вікових груп, для створення відчуття ексклюзивності, але сьогодні його застосування розширилося на численні аспекти життя, включаючи мистецтво та медіа. Це широке використання сленгу можна пояснити через соціальні зміни та відповідні настрої сучасності, коли традиційні підходи та стереотипи вже не задовольняють потреб у мистецтві чи соціальному житті. Активне використання нових форм та альтернативних засобів вираження сприяє руйнуванню як стереотипів, так і мовних обмежень. Сленг, який колись був виключно явищем молодіжної культури, сьогодні активно вживають і дорослі [24, с 8].

Роман «Груповий портрет з дамою» детально висвітлює взаємовідносини у групі осіб, що перебувають в певному соціокультурному контексті. Основна увага приділяється динаміці між персонажами, їхнім внутрішнім конфліктам і емоційному світі. Твір досліджує складність міжособистісних стосунків, розкриваючи глибокі емоційні переживання і внутрішні драми персонажів.

У творі показана група людей, чиє спілкування визначається різними особистісними історіями, характерами і мотиваціями. Через ці взаємодії виникають конфлікти, що спричиняють події та особистісні трансформації. Також твір відображає соціокультурні аспекти, які формують поведінку і взаємини персонажів.

Роман Генріха Белля «Груповий портрет з дамою», перекладений (розділ I–III, IX–XIV) та Юрієм Лісняком (розділи IV–VIII), можна вважати аналізом внутрішнього світу персонажів у контексті їх взаємодій і конфліктів у визначеному соціокультурному контексті. Саме тому може бути цікавим не лише його аналіз соціологічного компоненту, але й особливостей перекладу молодіжної лексики та студентського сленгу з наступних причин.

По–перше, у творі можна знайти різноманітні вирази та виразники, які характерні для молодіжного жаргону та студентського середовища. Аналіз перекладу цих виразів може виявити труднощі та особливості передачі їхнього смислу та відтінків.

По–друге, багато сленгових виразів та фраз мають специфічне значення, яке може бути пов'язане з конкретною ситуацією або соціокультурним контекстом. Перекладач повинен враховувати ці контексти для точної передачі мовленнєвих особливостей. По–третє, переклад МЛ/СС вимагає творчого підходу, оскільки деякі вирази можуть бути важко передати дослівно. Перекладач повинен знайти еквівалентні вирази або вибрати аналогічні за змістом варіанти.

І хоча основна увага в романі зосереджена на Лені, головній героїні, та її взаємодіях із різними людьми з її минулого та сучасності, а МЛ/СС не є ключовим елементом твору вона зустрічається в діалогах між персонажами молодшого віку та в описах їх поведінки і спілкування.

Автор часто використовує різні мовні стилі для підкреслення соціального та психологічного контексту своїх персонажів, тому у творі наявні діалоги, які відображають молодіжні тенденції та особливості мовлення, характерні для певних соціальних груп. Таким чином, молодіжна лексика з'являється в романі як спосіб занурення читача в атмосферу епохи та для досягнення більшої реалістичності зображення персонажів.

Нарешті, використання молодіжної лексики та сленгу допомагає створити аутентичну атмосферу та передати особливості комунікації між персонажами.

Правильний переклад допоможе зберегти цю атмосферу в іншій мові.

Візьмемо до прикладу наступну цитату з роману: «Was bedeutet es da schon, wenn etwa – was das psychologische Gutachten betrifft, das übrigens nichts Diskriminierendes enthält – eine Büroangestellte der Hoysers (*nicht die Mehrzweckdame!*) mal rasch ein paar maschinengeschriebene Seiten durch den Trockenkopierer laufen läßt;» «Бо ж хіба це такий великий злочин,— сама собою

та психологічна експертиза нікого не дискримінує,— що секретарка Гойзерів (*не універсальна дама!*) швиденько заклала в копіювальну машину кілька сторінок машинопису?»

У даному випадку фраза «не універсальна дама!» українською мовою відповідає німецькому вислову «nicht die Mehrzweckdame!», яке можна перекласти як «не універсальна дама!». Це є прикладом еквівалентного перекладу, коли вирази в різних мовах мають схоже значення та виражають однакову ідею. Також є прикладом апозиції, яка використовується для пояснення або уточнення попереднього висловлювання. Апозиція доповнює або конкретизує поняття, яке вказане в основному реченні, і додає додаткову інформацію для кращого розуміння контексту . Також вставні вирази у дужках («не універсальна дама!», «не die Mehrzweckdame!») є можуть слугувати прикладом диференціації або диференціаційної трансформації. Ця трансформація використовується для розрізнення або уточнення понять, що можуть бути невідомі або неперекладні без додаткового пояснення. Зокрема, вставні вирази у дужках допомагають уточнити або роз'яснити поняття, що можуть бути незрозумілими для читача, та додають додаткову інформацію для кращого розуміння контексту.

«Es stand da nämlich eine Menge drin von ›*schmutzigen Geschäften*‹ – und das wollte ich ihm nicht antun.» «Надто багато там мовилося про «*брудні заробітки на війні*»,— а я не хотів завдавати йому зайвих прикрощів.»

Цей приклад є також зразком лексичної трансформації у процесі перекладу. Лексична трансформація включає заміну слова або виразу однієї мови словом або виразом іншої мови, які мають семантично подібне або однакове значення. У цьому випадку, переклад «брудні заробітки на війні» на німецьку мову як «schmutzigen Geschäften» є прикладом лексичної трансформації, де слова з однієї мови замінюються словами з іншої мови з аналогічним значенням.

«Pelzer zu besuchen, scheut sie sich, weil sie glaubt, er sei »ein im Grunde unzärtlicher Mensch, durchaus fähig, *handgreifliche Ersatzerotik* von mir zu fordern«.» «Відвідати Пельцера К. не зважується, каже, що він «не дуже
делікатний чоловік, може навіть дати волю рукам, зажадати *якихось сурогатів еротики*».»

Фраза «handgreifliche Ersatzerotik» може мати сленговий характер, адже вживає нестандартну комбінацію для опису прямого та можливо грубого прояву фізичної близькості як замінника традиційної еротики. Вираз «handgreiflich» означає «тактильний» або «фізичний», а «Ersatz» перекладається як «заміна», що разом може передавати ідею про певну форму замінної чи поверхневої інтимності. Це використання дещо нестандартне та інноваційне, тому може розглядатися як сленг або специфічний ідіоматичний вираз у мові.

У цьому випадку переклад «сурогатів еротики» для «Ersatzerotik» можна вважати еквівалентним відповідником, в даному випадку цей переклад «сурогатів еротики» відображає сенс німецького вислову «Ersatzerotik».

До того ж у цьому контексті специфіка перекладу полягає в тому, що перекладач використовує лексичну трансформацію для передачі смислу та емоційної забарвленості оригінального тексту.

У перекладі фрази «handgreifliche Ersatzerotik» як «якихось сурогатів еротики» відбувається заміна складного та специфічного виразу на більш зрозумілий та доступний вираз для цільової аудиторії. Таким чином, перекладач використовує лексичну трансформацію для забезпечення зрозумілості та відтворення емоційного забарвлення оригінального тексту у перекладі.

«Im übrigen leistete K. nicht gerade als *Spitzel*, aber als Beobachterin ungeschätzte Dienste.» «Взагалі ж К. робила авт. неоціненні послуги як... ну, не зовсім *шпиг*, але як спостерігач.»

Слово «Spitzel» у німецькій мові є сленговим. Воно використовується для позначення інформатора або шпигуна, особи, яка таємно збирає і передає

інформацію про інших. Це слово має зневажливе забарвлення і часто вживається в неформальному обговоренні для позначення людей, які зраджують довіру, шпигуючи на користь третіх сторін.

У цьому контексті специфіка перекладу полягає в використанні синонімічної трансформації для передачі точного значення та відтворення нюансів оригінального тексту.

У перекладі слова «Spitzel» як «шпиг» використовується синонім, що допомагає передати сутність та контекстуальне значення оригінального терміну. При цьому, перекладач враховує тонкі відтінки значення та контексту, щоб забезпечити точність та адекватність перекладу. Таким чином, синонімічна трансформація допомагає зберегти смисл та інтонацію оригінального висловлювання у перекладі.

Такий переклад також є еквівалентним відповідником, оскільки він передає сенс оригіналу, де «Spitzel» може розумітися як шпигун або особа, яка здійснює розвідку або спостереження. У даному контексті, автор вказує, що персонаж не виступав як шпигун, але як спостерігач.

«Er mahnte, einmal, zweimal, versuchte Henges ausfindig zu machen, vergebens – »und da auch ich Routineprüfungen unterlag, wurden die Fahndungen bei mir gefunden und wurde sofort ein Ermittlungsverfahren gegen ›Schlemm und Sohn‹ eingeleitet. Und dann – dann lief die brutale *Walz ab.*» « Потім послав другий, третій виклик, спробував розшукати Генгеса, все марно — «а що й мене час від часу перевіряли, то знайшли у мене копії викликів і зразу почали слідство в справі фірми «Шлем і син» А потім... а потім *розкрутилося страшне колесо*».

Тут вираз «Walz ab» використовується в розмовній австрійській німецькій мові і означає щось на кшталт «йди геть» або «зникни». Він використовується, щоб попросити когось покинути поточне місце або піти геть у грубій або конкретній формі. У даному випадку, коли говориться про вираз «розкрутилося

страшне колесо» українською мовою, це відтворює ідею раптової зміни або загострення ситуації, можливо, в результаті подій, які відбулися.

Такий переклад передає не лише сенс оригінального вислову, але й емоційний відтінок, який вказує на настання складних або неприємних подій. Він допомагає читачеві краще уявити собі ситуацію та відчути настрій, який виник у результаті цих подій. Такий переклад допомагає зберегти емоційну насиченість оригінального вислову . переклад «розкрутилося страшне колесо» для виразу «Walz ab» є еквівалентним перекладом. Еквівалентний переклад передає не лише сенсове значення оригінального вислову, але й зберігає емоційний відтінок та виразність, що міститься в початковому тексті. Такий підхід допомагає зберегти автентичність та емоційну насиченість оригіналу в перекладі. Вираз також можна віднести до заміни лексичних одиниць. Ця трансформація полягає в заміні або використанні аналогічних слів або виразів у цільовій мові для передачі сутності та емоційного забарвлення оригінального висловлювання.

«neuerdings, wenn sie notgedrungen zu den notwendigsten Einkäufen ihre Wohnung verläßt, wird offen über sie gelacht, Ausdrücke wie »*mieses Stück*« oder »*ausgediente Matratze*« gehören noch zu den harmloseren.» «останнім часом, коли їй доводиться виходити з дому в крамницю, з неї відверто глумляться, кидаються словами, серед яких «*паскуда*» чи «*nominaxa*» ще найневинніші.»

Вираз «mieses Stück» часто використовується для опису когось у негативному сенсі, подібно до висловлювань «rotten person» або «nasty piece of work» в англійській мові. «Mies» може перекладатися як «підлий» або «мізерний», а «Stück» означає «штука» або «частина». В контексті сленгу, це використовується для вказівки на когось хитрого чи неприємного. Він може вказувати на негативну оцінку характеру, поведінки або властивостей особи. Цей вираз має відтінок образливості або зневажливості і використовується для вираження негативного ставлення до людини.

Вираз «mieses Stück» було перекладено як «паскуда» українською мовою. Переклад «паскуда» є еквівалентним відповідником для «mieses Stück», оскільки він передає негативне відношення та образливий характер оригінального вислову. Український переклад відображає те, що головна героїня стикається з образливими висловами та негативним ставленням оточуючих.

Такий переклад допомагає зберегти емоційну інтенсивність та контекстуальне значення оригіналу, підкреслюючи негативне ставлення до головної героїні. Еквівалентна трансформація допомагає забезпечити адекватність та точність перекладу, передаючи сутність оригінального висловлювання у цільовій мові.

Ця лексична трансформація є прикладом заміни лексичних одиниць. У даному випадку, заміна виразу «mieses Stück» лексичною одиницею «паскуда» відбувається з метою передачі схожого негативного забарвлення та контекстуального сенсу оригінального висловлювання. Заміна лексичних одиниць допомагає забезпечити адекватність та точність перекладу, відтворюючи сутність та емоційне забарвлення оригінального тексту у цільовій мові.

«Nimmt man einen vergleichsweise modischen Ausdruck, so war sie nämlich im kommenden Jahr, das von April 1940 bis ungefähr Juni 1941 gerechnet werden muß, seine »*ständige Begleiterin*«» «Якщо говорити по–сучасному, то після цих подій вона добрий рік, з квітня сорокового десь по червень сорок першого, була його «*постійною супутницею*». Можливо, він також був її постійним супутником, бо обоє вони потребували розради, якої, врешті, так і не знайшли.»

Використання сленгового виразу «постійна супутниця» для передачі інформації про стосунки між персонажами та їхнім станом може бути трактовано як спосіб наближення до сучасного мовлення та використання мовних засобів, які більш зрозумілі для сучасного аудиторії. Цей приклад ілюструє, як автор використовує сленг для створення автентичності діалогів та передачі атмосфери молодіжного життя.

А переклад «постійна супутниця» для виразу «ständige Begleiterin» можна вважати еквівалентним. Еквівалентний переклад передає сенсове значення оригінального вислову, зберігаючи його смислову та емоційну насиченість. Такий підхід допомагає зберегти автентичність та виразність оригінального тексту в перекладі.

Ця трансформація є лексичною та синонімічною і слугує для передачі сутності та значення оригінального висловлювання.

«*Meine Lippen sind versiegelt*.» «*Німий як могила.*»

Вираз «Meine Lippen sind versiegelt» може вважатися сленгом, оскільки це ідіоматичний вислів, що використовується в неформальному контексті для підкреслення обіцянки зберігати таємницю. Хоча він і не належить до вульгарного чи нецензурного сленгу, він є частиною колоквіальної мови, що позначає конкретну ідею або концепцію за допомогою фігурального виразу. Вираз «Meine Lippen sind versiegelt» в німецькій мові буквально означає «Мої губи запечатані». Він використовується, щоб підкреслити, що людина обіцяє тримати секрет або не розголошувати певну інформацію, і вказує на те, що особа не буде говорити про щось або триматиме цю інформацію в таємниці. Вираз перекладаєьтся еквівалентним синонімічним перекладом. Синонімічний переклад передає те ж саме сенсове значення, використовуючи інші слова з подібними або близькими за значенням властивостями. Такий підхід допомагає зберегти сенс та виразність оригінального вислову в перекладі.

У випадку відсутності прямого еквіваленту можна вдатися до стилістично нейтральних варіантів, які передають основне значення сленгового вислову. Роль перекладача полягає у пошуку достатньо виразних та наочних українських аналогів сленгізмів.

«Ich habe Kinobilletts besorgt, für so *Scheißfilme* wie ›Kameraden auf See‹ oder sonen *Idiotenkram* wie ›Achtung, Feind hört mit. переклад: Я купив квитки в кіно на

такі *дурні* фільми, як «Товариші на морі» або таку *дурницю*, як «Увага, ворог чує».»

У цьому перекладі тип трансформації, який був використаний для перекладу одиниці «Idiotenkram» («дурниця» українською), є лексичною трансформацією, як і випадку з перекладом слова «Scheißfilme» як «дурних фільмів» українською мовою . Ця трансформація полягає у виборі адекватного еквіваленту для даного слова або виразу з метою кращого передання смислу в перекладі. У цьому випадку, «Idiotenkram» було вдало перекладено як «дурниця», що передає той самий негативний відтінок, який міститься в оригіналі. Таким чином, лексична трансформація була використана для забезпечення точності та адекватності перекладу виразу «Idiotenkram» у вищезгаданому реченні, однак її також можна вважати стилістично нейтральним варіантом. Український переклад слова «Scheißfilme» як «дурних фільмів» також відображає авторський настрій та відношення до фільмів, які вважаються низькою якістю або неприємними, але робить це у достатньо стилістично–нейтральний спосіб.

«Daß »*Schlampe*« hinter ihr hergemunkelt wird, gehört für sie zum Alltag.» «Що вслід їй пошепки кидають слово «*нечупара*», вона чує мало не щодня.» Слово «Schlampe» у німецькій мові є сленговим висловом, що зазвичай використовується для опису особи, переважно жінки, яка має вільні сексуальні звички або характеризується недбалістю. Це слово може мати образливий або принизливий відтінок.

Воно було перекладено як «нечупара» українською мовою. Переклад «нечупара» є стилістично нейтральним варіантом для «Schlampe», оскільки він передає загальне значення та контекстуальний сенс оригіналу без втрати смислу. Український переклад відображає те, що головна героїня чує це слово майже щодня, підкреслюючи негативне ставлення оточуючих до неї.

Це приклад компенсаційної трансформації. Компенсаційна трансформація використовується для заміщення втрачених або неперекладених елементів

оригіналу в перекладі, забезпечуючи адекватне відтворення смислу та контекстуального навантаження.

У даному випадку, переклад «Schlampe» як «нечупара» відтворює загальне негативне значення та контекстуальний сенс оригінального терміну, підкреслюючи негативне ставлення до головної героїні. Таким чином, компенсаційна трансформація допомагає зберегти емоційне забарвлення та смислову глибину оригінального висловлювання у перекладі.

Коли еквівалентні відповідники відсутні, існує також можливість використання просторіччя, який надає перекладеному тексту характеристики, які відхиляються від літературної норми.

«neuerdings, wenn sie notgedrungen zu den notwendigsten Einkäufen ihre Wohnung verläßt, wird offen über sie gelacht, Ausdrücke wie »*mieses Stück*« oder »*ausgediente Matratze*« gehören noch zu den harmloseren.» «останнім часом, коли їй доводиться виходити з дому в крамницю, з неї відверто глумляться, кидаються словами, серед яких «*паскуда*» чи «*потіпаха*» ще найневинніші.»

А от переклад виразу «ausgediente Matratze» як «потіпаха» є зразком заміни лексичних одиниць. У цьому випадку, заміна оригінального виразу на аналогічний в українській мові допомагає передати схоже значення та емоційне забарвлення оригінального висловлювання. Вираз «ausgediente Matratze» є образливим та негативним виразом у німецькій мові, який використовується для опису жінки зі зниженою моралью або низькими стандартами поведінки, зазвичай у контексті сексуальних відносин. Цей вираз має відтінок образливості та сексизму, і використовується для вираження негативного ставлення до жінки, яку сприймають як «вжиту» або «використану» у сексуальному контексті.

Заміна лексичних одиниць використовується для знаходження адекватних аналогів слів або виразів у цільовій мові, які відтворюють сутність та контекст оригінального тексту. Такий підхід допомагає забезпечити точність та адекватність перекладу, зберігаючи смислову та емоційну інтенсивність

оригінального висловлювання у перекладі. Вираз «потіпаха» є прикладом просторіччя українською мовою. Просторіччя використовується для надання тексту більш наочності, емоційності та виразності. У даному випадку, переклад «потіпаха» для «ausgediente Matratze» відтворює не лише смислове значення, а й відтінок образливості та негативного ставлення до особи, яке міститься в оригінальному вислові.

«Werden die Frage anders stellen: verflucht, was ist diese Leni denn eigentlich für ein *Ferkel*?» «Поставлять питання інакше: «Отуди к бісу, що за *свиня* ця Лені?»»

«Ferkel» – це німецьке слово, яке буквально перекладається як «порося». У німецькій мові це слово може використовуватися як просторічний сленговий або образливий вираз для опису людини, яку сприймають як грубу, нечемну або недостойну поваги. Використання «Ferkel» може мати негативний відтінок та вказувати на негативне ставлення до особи.

Також помічаємо вживання наступних виразів «*Tot sind sie*» – в перекладі «*вони мертві*», використання такої фрази може вказувати на неформальний, розмовний стиль мовлення;

«*Legt an*» – це вираз з військового сленгу, що означає «*готуйтеся до стрільби*», використання такого виразу також вказує на специфічний жаргон;

«*Jede haben können*» – це вираз, який може вказувати на можливість вільного вибору партнера або сексуального партнерства, що також може вжитий у значенні сленгового.

Ці вирази додають безпосередність та автентичність до діалогів героїв, роблячи їх більш привабливими для аналітичного вивчення в контексті використання мовленнєвих засобів.

Сленг виступає як унікальне мовне явище, яке динамічно розвивається, інтегруючи слова з різних джерел, включаючи професійні жаргони та інші лінгвістичні підсистеми. Він також служить самостійним джерелом термінології

для повсякденного вжитку. Ця непостійність у структурі сленгу ускладнює його документацію та кількісний аналіз.

Перекладаючи сленг, можуть виникати специфічні складнощі. Наприклад, можливий антонімічний переклад, де лексична одиниця оригіналу замінюється на міжмовний антонім. Такий метод базується на ідеї, що відкинення одного значення еквівалентне афірмації протилежного.

Крім того, у процесі перекладу сленгу часто застосовується метод компенсації втрат, щоб відновити втрачені при перекладі змістові або стилістичні елементи, тим самим забезпечуючи адекватність перекладу в цілому.

Отже, переклад сленгу вимагає від перекладача високої уваги до деталей, здатності врахувати особливості мовного явища і відтворити не тільки лексичне значення, але й емоційну насиченість та стилістичні нюанси оригіналу.

Особливість перекладу сленгових виразів полягає в тому, що вони часто мають відтінок критики, зневаги або образливості, який може бути важко передати точно в іншій мові. При перекладі сленгових термінів важливо враховувати їхній контекст та відтінки значень, оскільки вони можуть мати специфічне використання в певній культурі або серед певної групи людей. Перекладач повинен знати не лише лексичне значення сленгових виразів, але й їхню соціокультурну специфіку, щоб передати їхній відтінок та емоційне забарвлення належним чином. Таким чином, переклад сленгових виразів вимагає не лише мовних навичок, але й розуміння контексту та культурних відтінків, що допомагає зберегти відтінки оригіналу в перекладі.

Особливість перекладу сленгових виразів полягає в тому, що сленг часто має специфічне значення або відтінок, який може бути важко передати точною еквівалентною фразою в іншій мові. У випадку перекладу сленгових виразів, перекладач повинен враховувати контекст, аудиторію та культурні відтінки, щоб вірно передати не лише лексичне значення, а й емоційний відтінок та специфічну атмосферу, яку несе за собою вживання сленгу.

У вищенаведеному прикладі перекладу сленгового виразу «ständige Begleiterin» як «постійна супутниця», особливість полягає в тому, що перекладач повинен був знайти вираз українською мовою, який не лише передавав би лексичне значення оригіналу, а й відтворював близький за емоційним забарвленням відтінок. Таким чином, вибір перекладу «постійна супутниця» дозволяє передати ідею постійного супроводу та компаньйонства, яке було виражене у вихідному сленговому вислові.

Для успішного перекладу сленгових виразів важливо мати глибоке розуміння культурних контекстів та вміти враховувати не лише слова, а й їхні відтінки та асоціації, що вони несуть. Такий підхід дозволяє зберегти автентичність та емоційну насиченість сленгових висловлювань у процесі перекладу.

Висновки до третього розділу

Сучасна молодіжна культура, ідентичність та її мовні прояви є предметом глибоких лінгвістичних та соціокультурних аналізів, що відображається у різних сферах, від літератури до популярної музики. Особливо важливим аспектом цього аналізу є вивчення молодіжного сленгу та студентської лексики, які відіграють ключову роль у формуванні групових ідентичностей та соціальної взаємодії між молодими людьми.

Під час дослідження МЛ/СС в літературному жанрі варто обовязково звернути увагу на те, що окрім створення автентичності діалогів, передачі атмосфери молодіжного життя та реалій сучасного світу, використання сленгу також допомагає наблизити текст до сучасного мовлення та робить його більш зрозумілим для читачів. Переклад МЛ/СС є особливо важливим і складним завданням, яке потребує не тільки глибоких знань мови, але й культурних контекстів. Перекладачі мають знаходити баланс між збереженням автентичності оригіналу та адаптацією тексту для іншомовних аудиторій, що може включати адаптацію сленгу до відповідних культурно–контекстуальних реалій.

Переклад сленгових виразів важливо здійснювати еквівалентно, щоб зберегти сенсове значення, емоційну насиченість та автентичність оригінального тексту. Врахування ж культурних контекстів та відтінків сленгових висловлювань є особливо необхідним для точного та емоційно насиченого перекладу.

Адже МЛ/СС не є статичним; він динамічно розвивається та адаптується до швидкозмінних суспільних реалій і технологій. Він відіграє важливу роль у створенні внутрішньогрупової солідарності та водночас служить маркером культурної самобутності. Сленгові слова та фрази часто набувають популярності в молодіжних субкультурах, перш ніж стати частиною ширшої мовної норми, що свідчить про їхній вплив на мовну еволюцію.

Вивчення МЛ/СС у літературі відкриває можливості для аналізу специфіки їх вживання та функціонування, а також їхньої ролі у формуванні образів і

характерів персонажів. Сучасні автори активно використовують молодіжний сленг як засіб для створення автентичності діалогів, передачі атмосфери та відображення реалій молодіжного життя, що робить тексти особливо актуальними та привабливими для молодіжних читачів.

Під час дослідження особливостей використання молодіжної лексики та студентського сленгу в літературних творах, а також методів їхнього перекладу варто звернути увагу на важливість врахування контексту та індивідуальних особливостей персонажів для точного відтворення їхнього мовного стилю та ідентичності.

Окрема увага приділяється викликам, які ставить перед нами переклад сленгу, що включає необхідність адаптації лексичних одиниць до контексту цільової мови, що, у свою чергу, вимагає від перекладача творчого підходу та здатності до лексичних трансформацій. Це підкреслює важливість дослідження та аналізу молодіжного сленгу не тільки у сфері лінгвістики, але й у ширшому культурному та соціальному контекстах, що відображає зміни у мовних практиках та соціокультурних тенденціях.

Особливу увагу в аналізі заслуговують практики перекладу в таких творах, як «Груповий портрет з дамою» Генріха Белля, де молодіжний сленг використовується для створення глибоких, багатовимірних персонажів та реалістичного зображення післявоєнного німецького суспільства. Робота перекладачів Євгена Поповича та Юрія Лісняка над цим твором демонструє зусилля, необхідні для адекватного відтворення мовних нюансів в українському культурному контексті.

Таким чином, вивчення молодіжного сленгу та його переклад є не лише мовним завданням, але й важливим елементом соціокультурного дослідження, яке допомагає краще зрозуміти механізми культурної взаємодії та змін у сучасному світі.

ВИСНОВКИ

МЛ/СС представляють собою яскраві приклади мовної адаптації та інновації, що відбивають актуальні культурні та соціальні тенденції серед молоді. Вони виступають як динамічні компоненти молодіжної культури, формуючи унікальну мовну підсистему, яка служить не лише для комунікації, але й як маркер соціальної ідентичності та приналежності до певних груп. МЛ/СС дозволяє молоді висловлювати свої думки та емоції вільно та невимушено, стаючи таким чином ключовим елементом внутрішньогрупової комунікації.

Питання системності молодіжної лексики явище слугує не лише набором випадкових слів, а й формує внутрішньо організовану структуру з власними правилами. Використання молодіжної лексики у різних мовах як частина процесу перекладу представляє особливий інтерес для лінгвістики, адже дозволяє вивчити динаміку та особливості мовних змін в соціокультурному контексті.

Студентський сленг, розглянутий як субстандартна лексика, має різноманітні функції, що включають диференціацію від старшого покоління, самовираження, інноваційність, емоційне полегшення та інші. Це мовне явище дозволяє молоді виражати свої емоції, ідеї та погляди, часто слугуючи містком між культурними та соціальними групами.

Методи перекладу МЛ/СС мають враховувати її специфіку для збереження автентичності і культурної наснаги оригіналу, що є ключовим викликом для перекладачів. Слід звертати увагу на соціолінгвістичні та культурні контексти, щоб правильно передати значення і стилістичні особливості молодіжної лексики.

Прагматика вживання молодіжної лексики та її соціологічні аспекти підкреслюють її роль у формуванні ідентичності та міжособистісних відносин серед молоді. Це мовлення служить засобом групової ідентифікації та сприяє взаєморозумінню між молодими людьми.

У поп–культурі та медіа МЛ/СС займають важливе місце, відіграючи роль у формуванні сучасних медіатекстів та популярних наративів. Вони впливають на культурні тенденції та моду, що робить їх вивчення цінним для розуміння культурної динаміки.

Динаміка МЛ/СС свідчить про його постійну зміну та адаптацію до сучасних потреб молоді. Нові слова та вирази регулярно входять до сленгового словника, а старі виходять з ужитку, що робить МЛ/СС надзвичайно гнучкими та відповідними до реалій часу. Це, у свою чергу, робить його важливим інструментом для вираження молодіжної культури та соціальної ідентичності, вказуючи на те, як молодь через мову реагує на суспільні зміни.

Переклад МЛ/СС становить особливий виклик через його постійну еволюцію та специфічний культурний контекст. Перекладачам необхідно не тільки знати мову оригіналу, але й глибоко розуміти культурні та контекстуальні особливості, щоб адекватно передати емоційне навантаження та стилістичні особливості оригіналу. Так, антонімічний переклад та техніки компенсації в тексті перекладу є одними з багатьох методів, які дозволяють зберегти смислову та емоційну цінність оригінального висловлювання.

Зрештою, МЛ/СС є не тільки мовними явищами, але й відображенням ширших соціальних процесів. Це підкреслює необхідність подальших досліджень у галузі лінгвістики та соціолінгвістики для кращого розуміння мовних змін та їхнього впливу на суспільство.

Також важливим є дослідження еквівалентного перекладу, нейтралізації та використання просторіччя при передачі МЛ/СС в українській та німецькій мовах. Варто підкреслити, що в процесі перекладу необхідно зберігати еквівалентність не лише цілих текстів, але й окремих виразів, зокрема сленгових. Для досягнення максимальної зрозумілості може бути застосована нейтралізація, або ж використання просторіччя для передачі специфіки мовлення та атмосфери оригіналу. Різноманітні підходи дозволяють перекладачам ефективно передавати

сенс та експресивність сленгових виразів у процесі перекладу, що відображено у використанні МЛ/СС для створення автентичності діалогів та передачі атмосфери молодіжного життя . Це, у свою чергу, підкреслює важливість уважного вибору стратегій перекладу для збереження сутності та емоційного забарвлення оригінального тексту у цільовій мові.

Загалом, МЛ/СС являють собою важливі аспекти сучасної лінгвістики, соціолінгвістики та культурології, пропонуючи унікальне поле для дослідження взаємодії мови, культури та ідентичності.

Zusammenfassung

Die Relevanz dieser Studie liegt in der ständigen Aktualisierung und Evolution der Jugendsprache und des Studentenslangs sowohl im Ukrainischen als auch im Deutschen. Diese Vielfalt wird durch kontinuierliche Interaktion in kommunikativen Gruppen bedingt und entspricht den Bedürfnissen der heutigen Zeit. Die Erforschung dieses Themas ist von großer Bedeutung für die Linguistik, Übersetzungswissenschaft und Kulturwissenschaft, da Sprache ein wichtiger Indikator für soziale Veränderungen ist und aktuelle Trends und Werte jeder Generation widerspiegelt.

Mit der Globalisierung entsteht eine interkulturelle Kommunikation, wobei Jugendsprache und Studentenslang wichtige Bestandteile dieses Prozesses sind und die Anpassung der Jugend an neue Realitäten sowie die Bewahrung ihrer Einzigartigkeit zeigen. Das Untersuchungsobjekt ist der Text von Heinrich Böll "Gruppenbild mit Dame" in deutscher Sprache, übersetzt von Jewhen Popowitsch und Jurij Lisnjak, wobei der Gegenstand eine soziolinguistische Analyse der Jugendsprache und des Studentenslangs in diesem Werk sowie deren Übersetzungsmethoden sind.

Das Ziel der Arbeit besteht darin, die Besonderheiten der Verwendung und Übersetzung von Jugendsprache und Studentensprache im Ukrainischen und Deutschen zu identifizieren und Methoden zu ihrer Analyse und Übersetzung zu bestimmen. Zur Erreichung dieses Ziels wurden eine Reihe von Aufgaben festgelegt, darunter die Darstellung der Systematik der Jugendsprache und des Studentenslangs als Übersetzungsproblem, die Untersuchung des Konzepts der Jugendsprache und des Studentenslangs, die Beschreibung der Übersetzungsmethoden sowie die Analyse der Pragmatik des Gebrauchs und der Untersuchung der Besonderheiten der Jugendsprache und des Studentenslangs im literarischen Genre.

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass Jugendsprache und Studentenslang einen evolutionären Charakter haben und kontinuierlich die aktuellen sozialen Trends und kulturellen Phänomene widerspiegeln. In der Studie wurden auch Übersetzungsmethoden für Jugendsprache und Studentensprache untersucht. Diese

Sprache erfordert oft verschiedene lexikalische und grammatische Transformationen während des Übersetzungsvorgangs. Aufgrund des Mangels an Äquivalenten in der Zielsprache sind Übersetzer gezwungen, verschiedene Ansätze wie antonymische oder beschreibende Übersetzung anzuwenden. Darüber hinaus verwenden sie oft den Kompensationsansatz, um die stilistische Adäquatheit des Textes zu gewährleisten.

Somit betont diese Studie nicht nur die soziokulturelle Bedeutung der Jugendsprache und des Studentenslangs als Indikatoren für zeitgenössische Trends, sondern zeigt auch die Schwierigkeiten ihrer Übersetzung auf, die durch die Notwendigkeit der Wiedergabe kultureller Besonderheiten und stilistischer Elemente des Originals bedingt sind.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Білоус, О. Молодіжна лексика: стан, особливості вживання та функціонування / О. Білоус. Мова і культура. 2013. № 13. С. 8-16

2.Відділ соціолінгвістики, Інститут української мови. URL: https://www.nas.gov.ua/UA/Department/Pages/default.aspx?DepartmentID=0001247 (дата звернення: 06.05.2024)

3.Дефініційна характеристика молодіжного сленгу сучасної німецької мови - Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка вітає вас! - Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6980/ (дата звернення: 06.05.2024).

4.Заводна Л. Сучасний погляд на молодіжний сленг. Нова педагогічна думка, 2014. № 1. С. 52-55

5.Камерон, Дебора. Verbal Hygiene. 1995.

6.Караванський С. Пошук українського слова, або Боротьба за національне «я». Київ: вид. центр «Академія», 2001. 233 с.

7.Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу: Німецька мова / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Вінниця: Нова книга, 2006. 586 с.

8.Кондратюк Т. М. Словник сучасного українського сленгу / Упорядник Т. М. Кондратюк. Х.: Фоліо, 2006. 350 с.

9.Левченко, Т. Класифікація субстандартної лексики в лінгвістичній літературі. InterConf (39). URL: https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/7959 (дата звернення: 6.05.2024)

10. Лук’янчук С. Інтернет-діалект: «Олбанський» жаргон української мови. [Електронний ресурс]. Український тиждень. 2008. № 41 (50). URL: http://tyzhden.ua/Publication/2520 (дата звернення: 6.05.2024)
11. Мартос С. А. Молодіжний сленг: міф чи реальність? Культура слова. Вип. 62. К., 2003. С. 39–44
12. Мартос С. А., Олексенко В. П. Мовна гра як засіб сленгового словотворення. Науковий вісник Херсонського державного університету: зб. наук. праць. Серія «Лінгвістика». Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. Вип. VIII. С. 98–102
13. Мартос С. Сленг як складова молодіжної субкультури / С. Мартос. С. 111-114
14. Молодіжний сленг: теоретичні аспекти і сфера використання. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v53/part_1/30.pdf (дата звернення: 06.05.2024)
15. Онушканич І. В., Штогрин М. В. Вісник Житомирського державного університету. Випуск 3 (75). Філологічні науки. 2014. 296 УДК 81’25’276.3-053.6 І. В. Онушканич, М. В. Штогрин
16. Онушканич І. В., Штогрин М. В. Сленг як перекладознавча категорія: поняття, етимологія, способи перекладу. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (75). с. 296-300. ISSN 2076-6173
17. Пастух І. Німецький сленг: інтегративні особливості неологізмів сьогодення. 2010
18. Позамовні детермінанти неоднорідності словникового запасу німецьких адолесцентів. О. В. Поздняков УДК 811.112.2: 81’276
19. Пономарів Олександр Культура слова: Мовностилістичні поради / О. Д. Пономарів. 4-те вид., доповн. К.: Либідь, 2011. 272 с.
20. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації: підручник. Черкаси видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.
21. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.

22. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля, 2008. 712 с.
23. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Довкілля. К., 2006. 560 с.
24. Соціолінгвістика: навчальний посібник / Л. І. Антошкіна, Г. М. Красовська, П. І. Сигеда, О. М. Сухомлинов. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток Лтд», 2007. 360 с.
25. Ставицька Л. Український жарґон (2005). Libnas | library portal of national academy of sciences of ukraine. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001424 (дата звернення: 07.05.2024).
26. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. К.: Критика, 2005. 464 с.
27. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 464 с.
28. Стилістика сучасної української мови [Текст]: підруч. для студ. ф-тів журналістики ун-тів / О. Д. Пономарів. К.: Либідь, 1993. 248 с.
29. Ткачівська М. Р. Іншомовні вкраплення та їх відтворення в німецькомовних перекладах. Одеський лінгвістичний вісник №9, том 3, 2015. С. 117-123
30. Тодорів Л. Молодіжна субкультура як дискурсивний простір конструювання інтерпретативних схем особистості. Постнекласичні ракурси персонологічного методологування у психології. №1 (2). 2011. С. 211-218
31. Христенко О. С. Німецький молодіжний сленг: лінгвокогнітивний та соціолінгвістичний аспекти. дис. … канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови” / Оксана Сергіївна Христенко. К, 2009. 323 с.
32. Швейцер А. Д. Соціальна диференціація англійської мови в США / А. Д. Швейцер. М.: Наука, 1983. 213 с.

33. Шумейко А. Сучасний український сленг: конотативний аналіз. Київ: Дивослово, 2011. 34 с.
34. A Dictionary of Slang and Unconventional English. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=IAjyQdFwh4UC&oi=fnd&pg=PR1&dq=A+Dictionary+of+Slang+and+Unconventional+English%22&ots=_5KAlMnM3E&sig=y_lqjtvxDAlC7PpPSH_BhlpfEhs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 6.05.2024)
35. Androtsopoulos J. K. Von fett zu fabelhaft. Jugendsprache in der Sprachbiographie / J. K. Androutsopoulos. Osnabrücker Beiträge zur Sprachtheorie. Osnabrück, 2001. № 62. S. 55-78
36. Androutsopoulos J. Deutsche Jugendsprache: Untersuchungen zu ihren Strukturen und Funktionen / Jannis Androutsopoulus. Frankfurt a. M., Berlin, Bern, New York, Paris, Wien: Peter Lang Verlag, 1998. 684 S.
37. Androutsopoulos J. K. Mode, Medien und Musik: Jugendliche als Sprachexperten / J. K. Androutsopoulos. Der Deutschunterricht. 1997. № 6. S. 10-20
38. Androutsopoulos J., Scholz A. (Eds.) Jugendsprache – langue des jeunes – youth language. Soziolinguistische und linguistische Perspektiven. Frankfurt/M.: Lang (VarioLingua7), 1998
39. Androutsopoulos J., Scholz A. (Eds.) Jugendsprache – langue des jeunes – youth language. Soziolinguistische und linguistische Perspektiven. Frankfurt/M.: Lang (VarioLingua7), 1998
40. Ayto J. The Oxford Dictionary Slang. Oxford University Press, 1998. 324 p. URL: https://books.google.com.ua/books/about/The_Oxford_Dictionary_of_Slang.html?id=SbUUAQAAIAAJ&redir_esc=y (дата звернення: 6.05.2024)
41. Beneke J. Die jugendspezifische Sprachvarietät – ein Phänomen unserer Gegenwartssprache. Linguistische Studien ZSWA. A. Berlin. H.140. 1986. S. 1-82
42. Braun P. Tendenzen in der deutschen Gegenwartssprache / Peter Braun. Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer, 1987. 325 S.

43. Deutsch in Sozialen Medien: Innovativ. Kreativ. Jugendlich Андреас Гоффманн. URL: https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110679885-001/html?lang=de (дата звернення: 6.05.2024)
44. Die Jugendsprache in Deutschland. URL: https://www.researchgate.net/publication/364345461_Die_Jugendsprache_in_Deutschland (дата звернення: 06.05.2024)
45. Ehmann H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache / Hermann Ehmann. München: Verlag C. H. Beck, 1992. 567 S.
46. Ehmann Hermann. Affengeil: Ein Lexikon der Jugendsprache. München.: Verlag C.H. Beck, 1994. 156 S.
47. Guide to British and American Culture. Ed. Crowther J. Oxford University Press, 1999. C. 494-495
48. Henne H. Jugend und ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik / Helmut Henne. Berlin: Walter de Gruyter, 2011. 399 S.
49. Jugend und ihre Sprache. Google Books. URL: https://books.google.com.ua/books?id=J1qkURhva8kC&pg=PA1&hl=ru&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 06.05.2024).
50. Hinnenkamp V. Sprachalternieren – ein virtuoses Spiel zur Alltagssprache von Migrantenjugendlichen. In: Neuland E. (Hrsg.): Jugendsprachen – Spiegel der Zeit. Internationale Fachkonferenz 2001 an der Bergischen Universität Wuppertal. Peter Lang Verlag. Frankfurt am Main. 2003. 510 S.
51. ISSN 2409-1154 Scientific Journal of the International Humanitarian University. Ser: Philology. 2018 No 37 Vol. 3. Lexico-grammatical transformations as one of the ways of translating German youth slang, Chepurna Z. V.
52. Jugendkulturen in der digitalisierten Moderne: Neue Visualitäten? | Gesellschaft unter Spannung. Verhandlungen des 40. Kongresses der Deutschen Gesellschaft für Soziologie 2020. Open Access-Publikationen der Deutschen Gesellschaft für

Soziologie. URL: https://publikationen.soziologie.de/index.php/kongressband_2020/article/view/1403 (дата звернення: 06.05.2024).

53. Jugendkulturen in der digitalisierten Moderne: Neue Visualitäten? | Gesellschaft unter Spannung. Verhandlungen des 40. Kongresses der Deutschen Gesellschaft für Soziologie 2020. Open Access-Publikationen der Deutschen Gesellschaft für Soziologie. URL: https://publikationen.soziologie.de/index.php/kongressband_2020/article/view/1403 (дата звернення: 06.05.2024).
54. Jugendsprache: Wissen Sie, was "cringe" bedeutet?. www.t-online.de. URL: https://www.t-online.de/leben/familie/schulkind-und-jugendliche/id_18055098/cringe-cornern-und-co-das-kleine-woerterbuch-der-jugendsprache.html (дата звернення: 06.05.2024).
55. Krass: 500 Jahre deutsche Jugendsprache 141. URL: https://shop.duden.de/media/63/c1/d1/1687428573/Leseprobe_9783411754489_Krass.pdf (дата звернення: 6.05.2024)
56. Kratz H. What is college slang? American Speech. 1964. vol. 39, № 3. P. 188-195
57. Lu Xin-An (Ed.). A Concise Collection of College Students' Slang. iUniverse, Inc., 2004. 126 p.
58. Nave-Herz R. Jugendsprache. Handbuch der Familien- und Jugendforschung. Bd.2: Jugendforschung. Frankfurt am Main. Luchterhand Verlag. 1989. 766 c.
59. Neuland E. Jugendsprache / Eva Neuland. Tübingen, Basel: Fraucke Verlag, 2008. 222 S.
60. Neuland Eva Jugendsprache in der Diskussion: Meinungen, Ergebnisse, Folgerungen. S.107-123/ Die deutsche Sprache zur Jahrtausendwende. Sprachkultur oder Sprachverfall / hg. von Hoberg R., Eichhoff-Girus K. Mannheim: Dudenverlag, 2000. 344 s.

61. Oleksandr Bilous, Olha Bilous. Slangisms as the means of conveying the author's and character's figurative information in some countrys of the danube region: translation aspect. Journal of Danubian Studies and Research. Vol. 9, No. 1/2019. Galați (Romania): Editura Danubius (Index COPERNICUS), 2019. P. 316-324
62. Partridge E. Shorter Slang Dictionary. London: Routledge & K. Paul, 1993. 256 p.
63. Partridge E. Slang To-day and Yesterday. London: Routledge & Kegan Paul Ltd., 1970. 381 p.
64. Partridge E. Slang Today and Yesterday / E. Partridge. New York: The Macmillan, 1934. 476 p.
65. Peter Auer (ed.) Code-Switching in Conversation: Language, Interaction and Identity. 1998
66. Philipps-Universität Marburg. URL: https://www.uni-marburg.de/de/uniarchiv/inhalte-pdf/studentenspracheneu.pdf 1–24 S. (дата звернення: 06.05.2024).
67. Schlobinski P. Jugendliche und „ihre— Sprache. Sprachregister, Jugendkulturen und Wertesysteme. Empirische Studien. / P. Schlobinski, H.-C. Heins. Opladen, Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 1998. 236 S.
68. slang, n.³ meanings, etymology and more | Oxford English Dictionary. Oxford English Dictionary. URL: https://www.oed.com/dictionary/slang_n3?tl=true (дата звернення: 06.05.2024).
69. Text- und Gesprächslinguistik. Linguistics of Text and Conversation. HSK 16.1. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=8DViIg2oYV4C&oi=fnd&pg=PR5&dq=%D0%9A%D0%BB%D0%B0%D1%83%D1%81+%D0%91%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%80+&ots=UV4Wh51HBt&sig=bbE905MUGxkgWG-dsIK4ocNNV7Y&redir_esc=y#v=onepage&q=%D0%9A%D0%BB%D0%B0%D

1%83%D1%81%20%D0%91%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%80&f=false (дата звернення: 6.05.2024)

70. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Bd. VI. Jugenddeutsch von A bis Z. [unter Leitung von H. Küpper]. Düsseldorf, Hamburg: Claassen Verlag, 1970. 437 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Белль, Генріх. Груповий портрет з дамою. Переклад з німецької мови Євгеном Поповичем (розділ I–III, IX–XIV) та Юрієм Лісняком (розділи IV–VIII).
2. Böll, Heinrich. Gruppenbild mit Dame.
3. PONS Wörterbuch der Jugendsprache 2008. Sammelband seit 2001. – Stuttgart: Klett, 2008. – 288 S.
4. PONS Wörterbuch der Jugendsprache 2009. – Stuttgart: PONS GmbH, 2008. – 141 S.
5. Rhein–Neckar–Zeitung URL: https://www.rnz.de (дата звернення: 6.05.2024)
6. Süddeutsche Zeitung URL: https://www.sueddeutsche.de (дата звернення: 6.05.2024)